

LIETUVOS RESPUBLIKOS KONKURENCIJOS TARYBA

NUTARIMAS

**DĖL ŪKIO SUBJEKTŲ VEIKSMŲ DALYVAUJANT VIEŠUOSIUOSE PIRKIMUOSE
TECHNIKAI PIRKTI ATITIKTIES LIETUVOS RESPUBLIKOS KONKURENCIJOS
ĮSTATYMO 5 STRAIPSNIO REIKALAVIMAMS**

2016 m. gruodžio 5 d. Nr. 2S-15 (2016)

Vilnius

(1) Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba 2016 m. gruodžio 5 d. posėdyje išnagrinėjo klausimą dėl ūkio subjektų veiksmų dalyvaujant viešuosiuose pirkimuose technikai pirkti atitikties Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 5 straipsnio reikalavimams.

Konkurencijos taryba n u s t a t ė:

(2) Tyrimas dėl ūkio subjektų veiksmų dalyvaujant viešuosiuose pirkimuose technikai pirkti atitikties Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio reikalavimams (toliau – Tyrimas) pradėtas Konkurencijos tarybos 2015 m. kovo 26 d. nutarimu Nr. 1S-31/2015¹, atsižvelgus į iš Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – Nacionalinė mokėjimo agentūra) gautą informaciją² apie galimus Konkurencijos įstatymo pažeidimus pirkimuose. Tyrimas pratęstas Konkurencijos tarybos 2015 m. rugpjūčio 18 d. nutarimu Nr. 1S-88/2015, 2015 m. lapkričio 24 d. nutarimu Nr. 1S-123/2015, 2016 m. vasario 25 d. nutarimu Nr. 1S-22/2016³.

(3) Tyrimas buvo atliekamas, atsižvelgus į Nacionalinės mokėjimo agentūros informaciją, kad paramos gavėjas UAB „Fontas LT“ 2014 m. organizavo viešuosius pirkimus technikai pirkti, kuriuose dalyvavę ūkio subjektai galimai pažeidė Konkurencijos įstatymo reikalavimus.

(4) 2015 m. balandžio 16 d. Konkurencijos taryba atliko patikrinimus uždarosios akcinės bendrovės „Rovaltra“ (toliau – UAB „Rovaltra“), *First Opportunity OU* ir UAB „Žagarės inžinerija“ priklausančiose patalpose, paimta Tyrimui galimai įrodomosios reikšmės turinti informacija (Vilniaus apygardos administracinio teismo 2015 m. balandžio 14 d. nutartis⁴). Siekdama gauti tyrimui reikiamos informacijos, Konkurencijos taryba taip pat kreipėsi į pažeidimu įtariamus ūkio subjektus, kitus asmenis ir valstybės įstaigas.

(5) Atsižvelgusi į su pirkimais susijusią informaciją, Konkurencijos taryba nagrinėjo, ar ūkio subjektų veikla, dalyvaujant pirkimuose technikai pirkti, nepažeidė Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio reikalavimų, draudžiančių sudaryti susitarimus, kuriais siekiama riboti konkurenciją arba kurie riboja ar gali riboti konkurenciją.

(6) Tyrimo metu nustatytos aplinkybės ir padarytos išvados buvo išdėstytos Konkurencijos tarybos Draudžiamų susitarimų tyrimo skyriaus 2016 m. balandžio 14 d. pranešime apie atliktą tyrimą Nr. 5S-5/2016⁵. Procedūros dalyviams buvo sudarytos galimybės susipažinti su Tyrimo išvadomis, bylos medžiaga bei pateikti paaiškinimus raštu dėl įtariamo Konkurencijos įstatymo

¹ Bylos 1 tomas, 27-28 lapai.

² Bylos 1 tomas, 1-26 lapai.

³ Bylos 1 tomas, 36, 75 ir 78 lapai.

⁴ Bylos 1 tomas, 29-29¹ lapai.

⁵ Bylos 22 tomas, 1-35 lapai.

5 straipsnio pažeidimo, taip pat pateikti paaiškinimus žodžiu ir būti išklaustytiems Konkurencijos tarybos 2016 m. birželio 15 d. bylos nagrinėjimo posėdžio metu.

(7) Konkurencijos Taryba 2016 m. liepos 11 d. nutarimu Nr. 2S-7 (2016)⁶ nusprendė atlikti papildomą Tyrimą dėl ūkio subjektų veiksmų dalyvaujant viešuosiuose pirkimuose technikai pirkti atitikties Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio reikalavimams, papildomai įvertinant naujai paaiškėjusias aplinkybes, susijusias su UAB „Fontas LT“ konsultanto vaidmeniu nagrinėjamuose pirkimuose.

1. Nagrinėjami ūkio subjektai ir jų veikla

1.1. Uždaroji akcinė bendrovė „Bjoras“

(8) Uždaroji akcinė bendrovė „Bjoras“ (toliau – UAB „Bjoras“), juridinio asmens kodas 154844235. Įmonė įsteigta 1995 m. rugpjūčio 17 d. Įmonės akcininkai yra R. T. ir kiti du asmenys, turintys po vienodą akcijų skaičių⁷. Įmonės generalinis direktorius – A. G..

(9) Pagrindinė bendrovės veikla – žemės ūkio technikos remontas, servisas, atsarginių dalių prekyba⁸.

(10) Tyrimo metu UAB „Bjoras“ vadovas A. G. apie savo su viešaisiais pirkimais susijusias funkcijas nurodė: *„asmeniškai komercinių pasiūlymų nerašau ir nesiaiškinu jų sąlygų“*, <...> *vadybininkai atneša komercinius pasiūlymus ir aš bei komercinį pasiūlymą parengęs vadybininkas juos pasirašo“*⁹.

(11) Atsižvelgiant į tai, jog Tyrimo metu nebuvo nustatyta pakankamai faktinių aplinkybių, kurios leistų daryti pagrįstas išvadas dėl galimo Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio pažeidimo, šios bendrovės struktūra bei vykdoma veikla detalčiau nėra aprašoma.

1.2. UAB „Rovaltra“

(12) UAB „Rovaltra“, juridinio asmens kodas 124097457. Įmonė įsteigta 1997 m. liepos 1 d. Įmonės vienintelis akcininkas yra R. T.¹⁰, kuris yra ir šios įmonės generalinis direktorius. Įmonės komercijos direktorius – J. T..

(13) Pagrindinė bendrovės veikla – prekyba *„įvairia vakarietiška technika“*¹¹. UAB „Rovaltra“ Lietuvoje vieninteliai atstovauja Suomijos ir Italijos įmones, gaminančias įvairią techniką, pavyzdžiui, *Valtra Inc.*, kuri gamina traktorus ir savaeigius.

(14) UAB „Rovaltra“ komercijos direktorius J. T. į klausimą, ar dalyvauja priimant sprendimus dėl dalyvavimo viešuosiuose pirkimuose, atsakė: *„ne visada. Šiuo atveju aš priėmiau, bet gali ir vadybininkas priimti tokį sprendimą, tai reiškia mes įvertiname, ko jie prašo ir ką mes galime pasiūlyti“*¹².

(15) 2015 m. sausio 1 d. – 2015 m. gruodžio 31 d. finansiniu laikotarpiu UAB „Rovaltra“ bendrosios pardavimų pajamos buvo 10 868 056 EUR¹³.

⁶ Bylos 33 tomas, 23-25 lapai.

⁷ Bylos 3 tomas, 1 lapas.

⁸ Pagal įmonės puslapyje www.bjoras.lt/10136/apie-imone.html pateiktą veiklos charakteristiką. Bylos 2 tomas, 5 lapas.

⁹ UAB „Bjoras“ direktoriaus A. G. 2015 m. rugsėjo 30 d. Paaiškinimų protokolas. Atsakymai į 7 ir 8 klausimus. Bylos 2 tomas, 14 lapas.

¹⁰ Bylos 6 tomas, 1 lapas.

¹¹ Pagal įmonės puslapyje <http://rekvizitai.vz.lt/imone/rovaltra/> pateiktą veiklos charakteristiką. Bylos 5 tomas, 11 lapas.

¹² UAB „Rovaltra“ komercijos direktoriaus J. T. 2015 m. rugsėjo 30 d. Paaiškinimų protokolas. Atsakymas į 14 klausimą. Bylos 5 tomas, 23 lapas.

¹³ Bylos 5 tomas, 191 lapas.

1.3. UAB „Žagarės inžinerija“

(16) UAB „Žagarės inžinerija“, juridinio asmens kodas 302716994. Įmonė įsteigta 2012 m. sausio 25 d. Įmonės vienintelis akcininkas yra D. K.¹⁴, kuris yra ir įmonės direktorius.

(17) Pagrindinė bendrovės veikla – pramoninių objektų statyba ir jų valdymas, lauko inžinerinių tinklų projektavimas ir klojimas, garo bei vandens šildymo katilų projektavimas ir įrengimas, kogeneracinių jėgainių statyba bei priežiūra¹⁵.

(18) Paprašius detaliau paaiškinti savo funkcijas, UAB „Žagarės inžinerija“ direktorius D. K. kaip vieną iš pagrindinių savo funkcijų bendrovėje nurodė, jog sprendžia dėl dalyvavimo viešųjų pirkimų konkursuose¹⁶.

(19) 2015 m. sausio 1 d. – 2015 m. gruodžio 31 d. finansiniu laikotarpiu UAB „Žagarės inžinerija“ bendrosios pardavimų pajamos buvo 2 396 625 EUR¹⁷.

1.4. *First Opportunity OU*

(20) *First Opportunity OU*, juridinio asmens kodas 12281107. *First Opportunity OU* veikia per nuolatinę buveinę Lietuvos Respublikoje. *First Opportunity OU* generalinis direktorius – A. V., gamybos direktorius – N. N..

(21) Atsižvelgiant į tai, jog Tyrimo metu nebuvo nustatyta pakankamai faktinių aplinkybių, kurios leistų daryti pagrįstas išvadas dėl galimo Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio pažeidimo, šios bendrovės struktūra bei vykdoma veikla detaliau nėra aprašoma.

1.5. *Salo-Machinery OU*

(22) *Salo-Machinery OU*, juridinio asmens kodas 11509066.

(23) Atsižvelgiant į tai, jog Tyrimo metu nebuvo nustatyta pakankamai faktinių aplinkybių, kurios leistų daryti pagrįstas išvadas dėl galimo Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio pažeidimo, šios bendrovės struktūra bei vykdoma veikla detaliau nėra aprašoma.

2. Nagrinėjamų ūkio subjektų sąsajos

(24) Remiantis Tyrimo metu surinktais duomenimis, 2014 m. viešąjį pirkimą dėl biomasės smulkintuvo su manipulatoriumi organizavusi UAB „Fontas LT“¹⁸ ir šiame viešajame pirkime dalyvavusios įmonės UAB „Bjoras“, UAB „Rovaltra“ ir UAB „Žagarės inžinerija“ per akcijas nėra tarpusavyje susijusios.

(25) UAB „Žagarės inžinerija“ su kitais pirkimo dalyviais UAB „Bjoras“ ir UAB „Rovaltra“ per akcijas nėra susijusi, tačiau UAB „Bjoras“ ir UAB „Rovaltra“ yra susijusios tam tikra apimtimi.

(26) R. T. yra vienas iš UAB „Bjoras“ akcininkų ir vienintelis UAB „Rovaltra“ akcininkas. R. T. taip pat yra UAB „Rovaltra“ direktorius. Pagal Registrų centro duomenis, šio asmens turimas akcijų skaičius abiejose bendrovėse buvo pastovus ir nesikeitė visu Konkurencijos tarybos tiriamu pažeidimo laikotarpiu¹⁹.

(27) Iš Tyrimo metu surinktų duomenų matyti, kad UAB „Žagarės inžinerija“ direktorius D. K. buvo pažįstamas su UAB „Rovaltra“ komercijos direktoriumi J. T.: „*susipažinome parodoje*

¹⁴ Bylos 9 tomas, 4 lapas.

¹⁵ Pagal bendrovės puslapyje www.zagaresinzinerija.lt/lt pateiktą veiklos charakteristiką. Bylos 8 tomas, 32 lapas.

¹⁶ UAB „Žagarės inžinerija“ direktoriaus D. K. 2015 m. spalio 1 d. Paaiškinimų protokolas. Atsakymas į 2 klausimą. Bylos 8 tomas, 43 lapas.

¹⁷ Bylos 8 tomas, 82 lapas.

¹⁸ Bylos 15 tomas, 1-2 lapai.

¹⁹ Bylos 2 tomas, 23-25 lapai, Bylos 5 tomas, 15 lapas.

Prancūzijoje. Tai manau, kad pažįstu nuo 2011 m. ar 2012 m.“²⁰. UAB „Rovaltra“ komercijos direktorius J. T. Konkurencijos tarybai nurodė, kad keturis metus pažįsta D. K.²¹.

(28) UAB „Žagarės inžinerija“ direktorius D. K. į klausimą, kaip J. T. yra susijęs su UAB „Bjoras“, atsakė: „jis gal pažįsta vadovą. Aš tik galiu pasakyti, kad UAB Bjoras yra seserinė ar dukterinė UAB Rovaltra įmonė. Manau, kad turėtų būti geri santykiai“²².

(29) UAB „Bjoras“ direktorius A. G. pažymėjo Konkurencijos tarybai: „nežinau, kas yra UAB „Žagarės inžinerija“, esame iš jų pirkę granules, tačiau nesu jų matęs“, taip pat pažymėjo, kad labiau pažįsta J. T.²³.

(30) Taigi, UAB „Fontas LT“ organizuotame pirkime dalyvavusios UAB „Žagarės inžinerija“ vadovas ir UAB „Rovaltra“ komercijos direktorius yra tarpusavyje pažįstami, juos sieja darbiniai ryšiai. UAB „Bjoras“ ir UAB „Rovaltra“ turi bendrą akcininką, o UAB „Bjoras“ direktorius ir UAB „Rovaltra“ komercijos direktorius yra tarpusavyje pažįstami.

3. Nagrinėjamų ūkio subjektų veiksmai UAB „Fontas LT“ organizuotame pirkime

(31) 2014 m. birželio 27 d. UAB „Fontas LT“ paskelbė viešojo pirkimo konkursą dienraštyje „Lietuvos žinios“²⁴. Šis konkursas apėmė du atskirus pirkimus biomasės smulkintuvui su manipulatoriumi pirkti, kuriuose dalyvavo:

- (a) UAB „Bjoras“, UAB „Rovaltra“ ir UAB „Žagarės inžinerija (toliau – Pirkimas Nr. 1);
- (b) *First Opportunity OU, Salo-Machinery OU* ir UAB „Žagarės inžinerija (toliau – Pirkimas Nr. 2).

(32) UAB „Fontas LT“ atliko pirkimus pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007 – 2013 metų programos III krypties „Gyvenimo kokybė kaimo vietovėse ir kaimo ekonomikos įvairinimas“ priemone „Parama verslo kūrimui ir plėtrai“ (projektas „turizmo priemonių nuomos centro steigimas kaimo vietovėje“ (projekto Nr. 3VK-KU-10-2-003724-PR001)) dokumentus.

(33) Pirkimai buvo organizuojami vadovaujantis projekto vykdytojo UAB „Fontas LT“, pretenduojančios gauti paramą iš Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemones, prekių, paslaugų ar darbų pirkimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2007 m. balandžio 5 d. įsakymu Nr. 3D – 150 „Dėl Projekto vykdytojo, pretenduojančio gauti paramą iš Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007 – 2013 metų programos priemones, prekių, paslaugų ar darbų pirkimo taisyklių patvirtinimo“.

(34) Atsižvelgus į tai, jog Tyrimo metu buvo išsamiai nagrinėtas Pirkimas Nr. 1, toliau pateikiamos nustatytos aplinkybės, susijusios su šiuo pirkimu.

3.1. Dėl UAB „Fontas LT“ organizuoto Pirkimo Nr. 1

(35) 2014 m. birželio 27 d. UAB „Fontas LT“ paskelbė pirkimo konkursą dienraštyje „Lietuvos žinios“. Pirkimo objektas – biomasės smulkintuvas su manipulatoriumi (Pirkimas Nr. 1).

(36) 2014 m. liepos 1 d. UAB „Fontas LT“ pateikė kvietimus²⁵ dalyvauti biomasės smulkintuvo su manipulatoriumi įsigijimo konkurse ir pateikti pasiūlymą pagal pridedamą formą²⁶

²⁰ UAB „Žagarės inžinerija“ direktoriaus D. K. 2015 m. spalio 1 d. Paaiškinimų protokolai. Atsakymas į 2 klausimą Atsakymas į 6.5 klausimą. Bylos 8 tomas, 44 lapas.

²¹ UAB „Rovaltra“ komercijos direktoriaus J. T. 2015 m. rugsėjo 30 d. Paaiškinimų protokolai. Atsakymas į 15.1 klausimą. Bylos 5 tomas, 24 lapas.

²² UAB „Žagarės inžinerija“ direktoriaus D. K. 2015 m. spalio 1 d. Paaiškinimų protokolai. Atsakymas į 2 klausimą. Atsakymas į 13.2 klausimą. Bylos 8 tomas, 48 lapas.

²³ UAB „Bjoras“ direktoriaus A. G. 2015 m. rugsėjo 30 d. Paaiškinimų protokolai. Atsakymai į 5 ir 13 klausimus. Bylos 2 tomas, 14 ir 15 lapai.

²⁴ Bylos 1 tomas, 3 lapas.

bendrovėms UAB „Bjoras“, UAB „Rovaltra“ ir UAB „Žagarės inžinerija“. UAB „Rovaltra“ ir UAB „Žagarės inžinerija“ atstovai savo parašais (UAB „Rovaltra“ ir antspaudu) patvirtino minėtų kvietimų ir pasiūlymų formų gavimą²⁷. Asmuo, patvirtinęs, kad UAB „Bjoras“ gavo UAB „Fontas LT“ kvietimą ir pasiūlymo formą – UAB „Rovaltra“ darbuotojas²⁸.

(37) Šiame pirkime dalyvavo – UAB „Bjoras“, UAB „Rovaltra“ ir UAB „Žagarės inžinerija“. Laimėtojas – UAB „Žagarės inžinerija“.

(38) Lentelėje pateikiama informacija apie bendrovių pateiktus komercinius pasiūlymus.

1 lentelė. Pirkime Nr. 1 dalyvavusių įmonių pateikti pasiūlymai²⁹

Bendrovės pavadinimas	Pasiūlymo pateikimo data	Bendrovių pateikti pasiūlymai (Lt be PVM)	Pasiūlymo galiojimas
UAB „Bjoras“	2014-07-08	700 000	2014-10-30
UAB „Rovaltra“	2014-07-04	745 578	2014-10-30
UAB „Žagarės inžinerija“	2014-07-08	685 980	2014-12-30

(39) 2014 m. rugpjūčio 4 d. UAB „Fontas LT“ su UAB „Žagarės inžinerija“ sudarė technikos pirkimo – pardavimo sutartį, kurios objektas: biomasės smulkintuvas su manipulatoriumi (smulkintuvas Kesla C645S, manipulatorius Kesla 500T, traktorius VALTRA T193H), kurio vertė 198 673,54 EUR (685 980,00 Lt) be PVM³⁰.

3.2. Dėl ūkio subjektų pateiktų pasiūlymų turinio ir formos panašumų

(40) Peržiūrėjus Tyrimo metu gautą informaciją, matyti, kad 2014 m. viešajame Pirkime Nr. 1 dalyvavusios įmonės UAB „Rovaltra“ ir UAB „Žagarės inžinerija“ pateikė pasiūlymus, kuriuose yra analogiškos nuostatos bei komercinių pasiūlymų formų užpildymo sutapimai.

(41) UAB „Rovaltra“ ir UAB „Žagarės inžinerija“ pasiūlymų analogiškos nuostatos ir sutapimai detalai pateikti Draudžiamų susitarimų tyrimo skyriaus 2016 m. spalio 10 d. pranešimo apie atliktą tyrimą Nr. 5S-16 (2016) priede Nr. 1³¹.

(42) Nagrinėjant tiekėjo pasiūlymo formą, matyti, kad UAB „Rovaltra“ ir UAB „Žagarės inžinerija“ pasiūlymų datos rašymo formatas yra vienodas: metai, mėnuo, diena yra rašomi per brūkšnelį, nėra naudojamas kitas datos sutrumpinimo rašymo skaitmenimis būdas (2014 07 04) arba datos rašymas ilguoju būdu, naudojant žodžių „*metai*“ ir „*diena*“ sutrumpinimus bei mėnesio pavadinimą (2014 m. liepos 4 d.)³². UAB „Rovaltra“ pasiūlymo formoje yra rašoma „2014-07-04“, UAB „Žagarės inžinerija“ – „2014-07-08“³³. Pažymėtina, kad UAB „Fontas LT“ pateikta Tiekėjo pasiūlymo forma reikalauja, kad datą įrašytų pats tiekėjas – konkretus rašymo formatas nėra nurodomas³⁴.

²⁵ Dėl Projekto vykdytojo, pretenduojančio gauti paramą iš Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007 – 2013 metų programos priemones, prekių, paslaugų ar darbų pirkimo taisyklių patvirtinimo 1 priedas. Bylos 1 tomas, 44, 48, 53 lapai.

²⁶ Bylos 1 tomas, 45¹, 49¹, 54¹ lapai.

²⁷ Bylos 1 tomas, 48, 53 lapai.

²⁸ Bylos 1 tomas, 44 lapas.

²⁹ Bylos 1 tomas, 6-11 lapai.

³⁰ Bylos 1 tomas, 12-16 lapai.

³¹ Bylos 33 tomas, 161 lapas, bylos 36 tomas, 46 lapas.

³² 2001 m. gegužės 3 d. Valstybinės lietuvių kalbos komisijos nutarimas Nr. 2 (78) „Dėl datos rašymo“, <http://www.vlkk.lt/aktualiausias-temos/rasyba/data-ir-laikas>, Bylos 33 tomas, 147-147¹ lapai.

³³ 1 priedas, žr. 1 lentelės 1 eilutę, bylos 33 tomas, 161 lapas.

³⁴ Bylos 1 tomas, 4 ir 70 lapai.

(43) Šių bendrovių pateiktuose pasiūlymuose aiškiai daromas vienodas teksto formatavimo netikslumas: UAB „Fontas LT“ pateiktoje Tiekėjo pasiūlymo formoje įrašas „(data)“ yra po brūkšneliu, skirtu datai įrašyti, t. y. kairėje eilutės pusėje, tačiau UAB „Žagarės inžinerija“ ir UAB „Rovaltra“ pasiūlymuose žodis „(data)“ perkeliamas po brūkšneliu, skirtu pasiūlymo numeriui įrašyti, t. y. į dešiniąją eilutės pusę³⁵. Žemiau 2 lentelėje pateikiamos atitinkamai UAB „Fontas LT“ pateiktos Tiekėjo pasiūlymo formos eilutė ir nagrinėjamų ūkio subjektų komercinių pasiūlymų eilutės.

2 lentelė

UAB „Fontas LT“ parengta Tiekėjo pasiūlymo dėl prekių, paslaugų ar darbų forma	UAB „Rovaltra“ / UAB „Žagarės inžinerija“
____Nr.____ (data)	2014-07-04 Nr. ____ (data)

(44) Minėtų tiekėjų pasiūlymuose identišškai nurodyti dienraščio, kuriame buvo išspausdintas skelbimas, pavadinimai ir data: „Lietuvos žinios“, 2014-06-27“, nors tipinė pasiūlymo forma reikalauja, kad datą įrašytų pats tiekėjas ir konkretus rašymo formatas nėra nurodomas³⁶. UAB „Fontas LT“ pateiktoje Tiekėjo pasiūlymo formoje yra nurodomas reikiamos informacijos eiliškumas: pirma – spaudos leidinio data, po to pavadinimas: „spaudos leidinio data ir pavadinimas“³⁷. Tuo tarpu UAB „Rovaltra“ ir UAB „Žagarės inžinerija“ pateiktuose komerciniuose pasiūlymuose minėtas eiliškumas identišškai pakeistas³⁸. Tiekėjų pateiktose formose žodžiai po brūkšneliu „spaudos leidinio data ir pavadinimas“ išlieka. Žemiau 3 lentelėje pateikiamos atitinkamai Tiekėjo pasiūlymo formos ir nagrinėjamų ūkio subjektų komercinių pasiūlymų eilutės.

3 lentelė

UAB „Fontas LT“ parengta Tiekėjo pasiūlymo dėl prekių, paslaugų ar darbų forma	UAB „Rovaltra“ / UAB „Žagarės inžinerija“
____;____ (spaudos leidinio data ir pavadinimas)	„Lietuvos žinios“, 2014-06-27; (spaudos leidinio data ir pavadinimas)

(45) UAB „Fontas LT“ pateiktoje Tiekėjo pasiūlymo formoje po žodžių „Tiekėjas ar jo atstovas“ toje pačioje eilutėje yra vieta bendrovės atstovo parašui, vardui ir pavardei. Šios vietos pažymėtos dviem brūkšneliais „____“ , po kuriais kitoje eilutėje yra žodžiai „(parašas)“ ir „(vardas pavardė)“. UAB „Žagarės inžinerija“ ir UAB „Rovaltra“ pasiūlymuose po brūkšneliais, priešingai nei pateiktoje Tiekėjo formoje, žodžių „(parašas)“, „(vardas pavardė)“ nėra. Žemiau 4 lentelėje pateikiamos atitinkamai Tiekėjo pasiūlymo formos ir nagrinėjamų ūkio subjektų komercinių pasiūlymų eilutės³⁹.

4 lentelė

UAB „Fontas LT“ parengta Tiekėjo pasiūlymo dėl prekių, paslaugų ar darbų forma	Tiekėjas ar jo atstovas _____ (parašas) (vardas pavardė)
UAB „Rovaltra“ pasiūlymas	/parašas/ J. T.
UAB „Žagarės inžinerija“ pasiūlymas	/parašas/ D. K.

(46) Pažymėtina, kad komercinių pasiūlymų eilutėse, kuriose vietos tekstui ar skaičiams įrašyti buvo pažymėtos brūkšneliais, sutampa šių brūkšnelių buvimas ar nebuvimas, t. y. bendrovės

³⁵ Lentelės 1 eilutė, bylos 33 tomas, 161 lapas.

³⁶ Bylos 1 tomas, 4 ir 70 lapai.

³⁷ Lentelės 4 eilutė, bylos 33 tomas, 161 lapas.

³⁸ Lentelės 2 eilutė, bylos 33 tomas, 161 lapas.

³⁹ Lentelės 16 eilutė, bylos 33 tomas, 161 lapas.

pildydamos pasiūlymus vienodose vietose palieka arba panaikina brūkšnelius, skirtus atitinkamai informacijai įrašyti.

(47) UAB „Fontas LT“ pateiktoje Tiekėjo pasiūlymo formoje po žodžiais „*Bendra pasiūlymo kaina*“ yra brūkšnelis „_____“ (vieta kainai įrašyti), toliau rašoma „*Lt be PVM*“ ir brūkšnelis „_____“ (vieta kainai įrašyti). Nagrinėjamų ūkio subjektų pasiūlymuose, nurodant kainas, priešingai nei minėtoje formoje, brūkšnelių nėra, t. y. visų bendrovių įrašytos kainos nėra pabrauktos⁴⁰. Žemiau 5 lentelėje pateikiamos atitinkamai UAB „Fontas LT“ pateiktos Tiekėjo pasiūlymo formos ir nagrinėjamų ūkio subjektų komercinių pasiūlymų eilutės.

5 lentelė

UAB „Fontas LT“ parengta Tiekėjo pasiūlymo dėl prekių, paslaugų ar darbų forma	kaina ____ Lt be PVM, ____ Lt su PVM.
UAB „Rovaltra“ pasiūlymas	<...>745.578,00 Lt be PVM, 913.039,38 Lt su PVM.
UAB „Žagarės inžinerija“ pasiūlymas	<...>685980,00 Lt be PVM, 830035,80 Lt su PVM

(48) UAB „Fontas LT“ pateiktoje Tiekėjo formoje vietos įrašyti datą, iki kada galioja pasiūlymas, yra pabrauktos brūkšneliu „_____“, tuo tarpu visų bendrovių nurodytos datos, iki kada galioja pasiūlymas, nėra pabrauktos, priešingai nei tipinėje formoje⁴¹. Žemiau 6 lentelėje pateikiamos atitinkamai UAB „Fontas LT“ pateiktos Tiekėjo pasiūlymo formos ir nagrinėjamų ūkio subjektų komercinių pasiūlymų eilutės.

6 lentelė

UAB „Fontas LT“ parengta Tiekėjo pasiūlymo dėl prekių, paslaugų ar darbų forma	UAB „Rovaltra“	UAB „Žagarės inžinerija“
Pasiūlymas galioja iki _____	Pasiūlymas galioja iki 2014-10-30	Pasiūlymas galioja iki 2014m. gruodžio 30 d.

(49) Kitose bendrovių pateiktuose pasiūlymuose esančiose eilutėse brūkšneliai vienodai išlieka: eilutės, kuriose reikia nurodyti pasiūlymo datą (2 lentelė), leidinio datą ir pavadinimą (3 lentelė) bei po tiekėjo parašu ir rašant tiekėjo vardą bei pavardę (4 lentelė), kaip ir UAB „Fontas LT“ pateiktoje Tiekėjo formoje, išlieka pabrauktos.

(50) Konkurencijos taryba nustatė, kad UAB „Rovaltra“ ir UAB „Žagarės inžinerija“ pasiūlymų stulpeliuose „Lapų skaičius“ ranka įrašyti skaičiai „2“, kurie vizualiai yra labai panašūs⁴².

(51) UAB „Žagarės inžinerija“ direktorius D. K., atsakydamas į klausimą, ar jis ranka įrašė skaičių „2“ minėto pasiūlymo eilutės 6.1. kolonėlėje „Lapų skaičius“, nurodė: „*Neatsimenu, reikia pabandyti rašyti ir žiūrėti ar sutampa (pabando) gali būti kad aš*“⁴³. UAB „Rovaltra“ komercijos direktorius J. T. į minėtą klausimą atsakė: „*ne, čia ne mano raštas. Anspaudas, parašas mano, o kas įrašė nežinau. Aš niekada ties dvejetu nedarau kilpos, tad gal tai užpildė kažkas iš vadybininkų*“⁴⁴.

⁴⁰ Lentelės 5 eilutė, bylos 33 tomas, 161 lapas.

⁴¹ Lentelės 2 eilutė, bylos 33 tomas, 161 lapas.

⁴² Lentelės 15 eilutė, bylos 33 tomas, 161 lapas.

⁴³ UAB „Žagarės inžinerija“ direktoriaus D. K. 2015 m. balandžio 16 d. Paaiškinimų protokolas. Atsakymas į 4 klausimą. Bylos 8 tomas, 8 lapas.

⁴⁴ UAB „Rovaltra“ komercijos direktoriaus J. T. 2015 m. rugsėjo 30 d. Paaiškinimų protokolas. Atsakymas į 11 klausimą. Bylos 5 tomas, 23 lapas.

3.3. Dėl ūkio subjektų tarpusavio susirašinėjimo elektroniniu paštu

3.3.1. Susirašinėjimas elektroniniu paštu iki Pirkimo Nr. 1 paskelbimo

(52) Konkurencijos taryba nustatė, kad vyko ūkio subjektų, dalyvavusių UAB „Fontas LT“ organizuotame 2014 m. Pirkime Nr. 1, vadovų ir kitų asmenų susirašinėjimas elektroniniu paštu.

(53) 2014 m. balandžio 22 d. 14:40 UAB „Žagarės inžinerija“ direktorius D. K. iš savo elektroninio pašto (<...>@gmail.com) *First Opportunity OU* gamybos direktoriui N. N. į elektroninį paštą (<...>@bionovus.lt) išsiuntė laišką, tema: „komercinis pasiūlymas“, kuriame rašoma⁴⁵:

„N.,

Kaip ir snekejome siunciu apibendrinta susitikimo info (kad turetumeme rastu):

Uzsakovas – UAB “Fontas LT”

Is jusu puses reikia komercinio pasiulymo sutartai sumai po visu jusu nuolaidu ir mums nereikia jokiu nesamoningu priedu – 2.400.000 LTL +PVM

Komercinis pasiulymas butų gerai, kad butu 5adienio data kai turėjome susitikima

Skanuotas su parasais ant visu lapu

<...>

Aciu, lauksiu

D. “

(54) UAB „Žagarės inžinerija“ direktorius D. K. Konkurencijos tarybai patvirtino, kad šis elektroninis laiškas yra dėl UAB „Fontas LT“ organizuotų Pirkimo Nr. 1 ir Pirkimo Nr. 2⁴⁶.

(55) 2014 m. balandžio 22 d. 19:25 UAB „Žagarės inžinerija“ direktorius D. K. iš savo elektroninio pašto (<...>@gmail.com) išsiuntė elektroninį laišką *First Opportunity OU* gamybos direktoriui N. N., kuriame rašoma: „N., tuomet laukiu pasiulyma savaeigiam ir mobiliam pagal tas kainas, kurias parduodi tam uabui kuo greiciau su parasais. Traktoriu komerciniu man nereikia, tik parasyk, kokios galios traktoriaus reikia ir butinai su apsisukama sedyne ar nebutinai“⁴⁷.

(56) 2014 m. balandžio 22 d. 19:27 *First Opportunity OU* gamybos direktorius N. N. išsiuntė elektroninį laišką UAB „Žagarės inžinerija“ direktoriui D. K., tema: „Re: pasiūlymas“, kuriame rašoma: „Traktorius Valtra T193h su apsisukama sedyne, komplektacija atsiusiu ryt, arba analogiskas. Ryt pasiulymai bus“⁴⁸.

(57) 2014 m. balandžio 23 d. 23:18 UAB „Žagarės inžinerija“ direktorius D. K. iš savo elektroninio pašto (<...>@gmail.com) išsiuntė elektroninį laišką UAB „Rovaltra“ komercijos direktoriui J. T. į elektroninį paštą (<...>@rovaltra.lt) ir UAB „Rovaltra“ vadybininkui J. L. į elektroninį paštą (info@rovaltra), tema: „Re:Fw: traktorius“, kuriame rašoma:

„ok siuskit pasiulyma tokiam traktoriui, adresuota UAB “Fontas LT” sumai 339000 LTL + PVM

Rasykit, kad pristatymas 8 savaites. Butu gerai gauti rytoj iki pietu.

D. ”⁴⁹

(58) 2014 m. balandžio 23 d. UAB „Žagarės inžinerija“ direktorius D. K. iš savo elektroninio pašto (<...>@gmail.com) išsiuntė laišką S. Š., kuriame rašoma: „Daiktas NR1 FONTAS LT“⁵⁰. S. Š. apklausos metu patvirtino, kad „Daiktas Nr1 yra biomasės smulkintuvas su

⁴⁵ Bylos 19 tomas, 2 lapas.

⁴⁶ UAB „Žagarės inžinerija“ direktoriaus D. K. 2015 m. spalio 1 d. Paaikškinimų protokolas. Atsakymas į 15.1 klausimą. Bylos 8 tomas, 48 lapas.

⁴⁷ Bylos 33 tomas, 149 lapas.

⁴⁸ Bylos 33 tomas, 149 lapas.

⁴⁹ Bylos 19 tomas, 4 lapas.

⁵⁰ Bylos 33 tomas, 96 lapai.

*manipulatoriumi ir traktoriumi, t. y. pirkimas Nr. 1, mažasis pirkimas*⁵¹. S. Š. taip pat nurodė, kad prie šios žinutės buvo prisegtas 2014 m. balandžio 18 d. „DOMINGA“⁵² komercinis pasiūlymas, kuriame yra nurodomi medienos smulkintuvo Kesla C645S ir manipulatorius Kesla 500T techniniai parametrai ir pardavimo kaina – 106 900,00 Eur (369 104,32 Lt). Šio komercinio pasiūlymo gavėju nurodomas UAB „Fontas LT“⁵³.

(59) 2014 m. balandžio 29 d. 15:34 UAB „Žagarės inžinerija“ direktorius D. K. iš savo elektroninio pašto (<...>@gmail.com) UAB „Rovaltra“ komercijos direktoriui J. T. į elektroninį paštą (<...>@rovaltra.lt) persiuntė nutarimo (58) pastraipoje minėtą laišką tema: „Fw: Attached Image“ „Ar galite su savo traktoriumi sita sumergeinti I viena ir padaryti pasiūlyma kaip vieno“. Prie šios žinutės yra prisegtas 2014 m. balandžio 18 d. UAB „Domingos prekyba“ komercinis pasiūlymas, kuriame yra nurodomos medienos smulkintuvo Kesla C645S ir manipulatorius Kesla 500T techniniai parametrai ir pardavimo kaina – 106 900,00 Eur (369 104,32 Lt). Šio komercinio pasiūlymo gavėju yra nurodomas UAB „Fontas LT“⁵⁴. Pažymėtina, kad būtent šia data – 2014 m. balandžio 18 d. – pažymėto komercinio pasiūlymo UAB „Žagarės inžinerija“ direktorius D. K. ir prašė *First Opportunity OU* gamybos direktoriaus N. N..

(60) Apklausų metu UAB „Rovaltra“ ir UAB „Žagarės inžinerija“ darbuotojai patvirtino, kad šis elektroninis laiškas yra dėl Pirkimo Nr. 1⁵⁵.

(61) Pastebėtina, kad sudėjus UAB „Žagarės inžinerija“ direktoriaus D. K. nurodytą traktoriaus kainą ir UAB „Dominga prekyba“ komerciniame pasiūlyme nurodytą smulkintuvo su manipulatoriumi kainą, bendra pasiūlymo vertė Pirkimui Nr. 1 yra 708 104,32 Lt.

(62) Atkreiptinas dėmesys, kad minėtas, 2014 m. balandžio 29 d. data pažymėto laiško priedas su pasiūlymu, kuriame nurodytas medienos smulkintuvas, buvo paruoštas dar iki UAB „Fontas LT“ paskelbto pirkimo konkurso dienraštyje „Lietuvos žinios“, t. y. iki 2014 m. birželio 27 d.⁵⁶

(63) 2014 m. balandžio 30 d. 09:00 *First Opportunity OU* gamybos direktorius N. N. (<...>@bionovus) išsiuntė elektroninį laišką UAB „Žagarės inžinerija“ direktoriui D. K. (<...>@gmail.com), kuriame rašoma⁵⁷:

„Persiunčiu worda ir paskutini lapa pasiūlymo dideliam.

Pasikeite kaina...

N.“

(64) 2014 m. birželio 25 d. UAB „Fontas LT“ pateikė adresuotą Nacionalinei mokėjimo agentūrai raštą, kuriame nurodė, kad siekia *„įsigyti du vienetus galingesnių, labiau inovatyvių smulkintuvų su manipulatoriais ir našiais jėgos agregatais“*⁵⁸. Kaip priedas prie šio rašto pridedamas vienas bendras 2014 m. balandžio 18 d. UAB „Domingos prekyba“ komercinis pasiūlymas Pirkimui Nr. 1 ir Pirkimui Nr. 2. Medienos smulkintuvo Kesla C645S ant vienašio vežimėlio su manipulatoriumi Kesla 500T ir traktoriumi Valtra T193H kaina siūlomo Pirkimui

⁵¹ S. Š. 2016 m. liepos 18 d. Paaiškinimų protokolas. Atsakymas į 39 klausimą. Bylos 33 tomas, 80 lapas.

⁵² „DOMINGA“ – UAB „Domingos prekyba“. Įmonės aprašyme nurodoma: prekyba miško technika: medvežės, medkirtės, savikrovės priekabos, medienos smulkintuvai. UAB „Domingos prekyba“ akcininkas yra UAB „LIBROS HOLDINGAS“ (kodas 124108747, buveinės adresas: Savanorių per. 187/4, Vilnius). UAB „LIBROS HOLDINGAS“ akcininkai nėra pažeidimo padarymu įtariamų ūkio subjektų akcininkai. Bylos 20 tomas, 1-2 lapai.

⁵³ S. Š. 2016 m. liepos 18 d. Paaiškinimų protokolas. Atsakymas į 40 klausimą Bylos 33 tomas, 80, 97 lapai.

⁵⁴ Bylos 19 tomas, 6 lapas.

⁵⁵ UAB „Rovaltra“ komercijos direktoriaus J. T. 2015 m. rugsėjo 30 d. Paaiškinimų protokolas. Atsakymas į 15.2 klausimą. Bylos 5 tomas, 24 lapas. UAB „Žagarės inžinerija“ direktoriaus D. K. 2015 m. spalio 1 d. Paaiškinimų protokolas Atsakymas į 6.2 klausimą. Bylos 8 tomas, 43 lapas.

⁵⁶ Bylos 19 tomas, 6 lapas.

⁵⁷ 2014 m. rugsėjo 19 d. Sutartyje Nr. S-19/09/14-1 tarp UAB „žagarės inžinerija ir UAB „Domingos prekyba“ medienos smulkintuvo Kesla C645S su manipulatoriumi Kesla 500T kaina nurodyta 383 640,61 Lt. Bylos 5 tomas, 21 lapai.

⁵⁸ Bylos 33 tomas, 19 lapas.

Nr. 1 kaina – 708 104,32 Lt⁵⁹. Pasiūlyme nurodyta įrangos Pirkimui Nr. 1 kaina centų tikslumu sutampa su UAB „Žagarės inžinerija“ nurodyta kaina UAB „Rovaltra“ komercijos direktoriui J. T. (nutarimo (59) pastraipa).

3.3.2. Susirašinėjimas elektroniniu paštu po Pirkimo Nr. 1

(65) 2014 m. rugsėjo 15 d. 20:15 UAB „Žagarės inžinerija“ direktorius D. K. iš savo elektroninio pašto (<...>@gmail.com) išsiuntė elektroninį laišką UAB „Rovaltra“ komercijos direktoriui J. T. į elektroninį paštą (<...>@rovaltra.lt), tema: „Fwd: Dominga ir Biber“, kuriame persiunčiamas *First Opportunity OU* gamybos direktoriaus N. N. (<...>@bionovus) 2014 m. balandžio 30 d. 09:00 elektroninis laiškas⁶⁰. Prie minėto susirašinėjimo yra prisegti priedai ir viename iš jų yra prisegtas UAB „Domingos prekyba“ komercinis pasiūlymas, kuriame yra nurodytos medienos smulkintuvo Kesla C645S ant vienašio vežimėlio ir manipulatoriaus Kesla 500 T⁶¹ kaina – 106 900,00 Eur.

(66) 2014 m. rugsėjo 19 d. 11:44 UAB „Žagarės inžinerija“ direktorius D. K. iš savo elektroninio pašto (<...>@gmail.com) išsiuntė elektroninį laišką *First Opportunity OU* gamybos direktoriui N. N., tema: „FW:smulkintuvas“, kuriame rašoma:

„O kaip cia taip pabrango???

D.⁶²

(67) Prie šios žinutės prisegtas priedas, kuriame yra 2014 m. rugsėjo 19 d. Sutartis Nr. S-19/09/14-1 ir 2014 m. rugsėjo 19 d. sąskaita išankstiniam apmokėjimui. Šiuose dokumentuose pardavimo – pirkimo objektas yra medienos smulkintuvas Kesla C645S su manipulatoriumi Kesla 500T. Mokėjimo suma 415 164,67 Lt be PVM⁶³. Kaip matyti iš UAB „Žagarės inžinerija“ pateiktos sąskaitos-faktūros, galutinė kaina, už kurią 2014 m. rugsėjo 19 d. UAB „Žagarės inžinerija“ įsigijo minėtą smulkintuvą su manipulatoriumi, buvo 383 640,61 Lt (111 110, 00 Eur)⁶⁴.

(68) 2014 m. rugsėjo 16 d. 08:37 UAB „Rovaltra“ komercijos direktorius J. T. iš savo elektroninio pašto (<...>@rovaltra.lt) išsiuntė elektroninį laišką UAB „Žagarės inžinerija“ direktoriui D. K., kuriame rašoma: „dėl traktorius <...> Kaina apie 80k eur.<...>“⁶⁵. 2014 m. rugsėjo 16 d. 10:31 UAB „Žagarės inžinerija“ direktorius D. K. iš savo elektroninio pašto (<...>@gmail.com) išsiuntė elektroninį laišką UAB „Rovaltra“ komercijos direktoriui J. T., tema: „Re: traktorius“, kuriame rašoma: „kokia kaina?“⁶⁶. 2014 m. rugsėjo 16 d. 14:51 UAB „Rovaltra“ komercijos direktorius J. T. iš savo elektroninio pašto (<...>@rovaltra.lt) išsiuntė elektroninį laišką UAB „Žagarės inžinerija“ direktoriui D. K. į elektroninį paštą (<...>@gmail.com), tema: „Re: traktorius“, kuriame rašoma: „norėčiau sutarti 80k eur kaip ir rasiau – jei taip galima!“⁶⁷.

(69) 2014 m. rugsėjo 17 d. 09:10 AM *First Opportunity OU* gamybos direktorius N. N. iš savo elektroninio pašto (<...>@bionovus) išsiuntė elektroninį laišką UAB „Žagarės inžinerija“ direktoriui D. K. į elektroninį paštą (<...>@gmail.com) ir UAB „Rovaltra“ komercijos direktoriui J.

⁵⁹ Bylos 33 tomas, 20¹ lapas.

⁶⁰ 2014 m. rugsėjo 19 d. Sutartyje Nr. S-19/09/14-1 tarp UAB „Žagarės inžinerija“ ir UAB „Domingos prekyba“ medienos smulkintuvo Kesla C645S su manipulatoriumi Kesla 500 T kaina nurodyta 383 640,61 Lt. Bylos 5 tomas, 21 lapas.

⁶¹ Bylos 19 tomas, 10 lapas.

⁶² Bylos 19 tomas, 12 lapas.

⁶³ Bylos 19 tomas, 13 lapas.

⁶⁴ Bylos 8 tomas, 97 lapas.

⁶⁵ Bylos 33 tomas, 152-153 lapai.

⁶⁶ Bylos 33 tomas, 152 lapas.

⁶⁷ Bylos 33 tomas, 152 lapas.

T. į elektroninį paštą (<...>@rovaltra.lt), tema: „Re: traktorius“, kuriame rašoma: „gal galetumete atsiusti pilna traktoriaus pasiūlyma/technines charakteristikas?“⁶⁸.

(70) 2014 m. rugsėjo 17 d. 09:35 UAB „Rovaltra“ komercijos direktorius J. T. iš savo elektroninio pašto (<...>@rovaltra.lt) išsiuntė elektroninį laišką *First Opportunity OU* gamybos direktoriui N. N. ir UAB „Žagarės inžinerija“ direktoriui D. K. į elektroninį paštą (<...>@gmail.com), tema: „Re: traktorius“, kuriame rašoma: „siunciu pakoreguota tai ka turime šiandien ir pristatymas per 1-2 dienas“⁶⁹. Prie šios žinutės prisegtas priedas, kuriame yra 2014 m. rugsėjo 17 d. UAB „Rovaltra“ pasiūlymas UAB „Bionovus“ dėl traktoriaus Valtra T193H pirkimo. Minėtame pasiūlyme siūlomo pirkti minėto traktoriaus kaina yra nurodoma 80 000 eurų⁷⁰.

(71) Tyrimo metu Konkurencijos taryba nustatė, kad 2014 m. rugsėjo 19 d. UAB „Žagarės inžinerija“ traktorių Valtra T193H vis dėlto nupirko iš „Positive Latvija“ SIA už 80 000 Eur⁷¹.

(72) 2014 m. spalio 21 d. UAB „Žagarės inžinerija“ direktorius D. K. (<...>@gmail.com) išsiuntė elektroninį laišką UAB „Fontas LT“ (uabfontaslt@gmail.com) tema „rastai“, kuriame rašoma: „sitas siustas agenturai man rodos. Dar ieskau su parasais. O nera pas jus papkese originalo?“. Prie šio elektroninio laiško pridėtas nutarimo (64) pastraipoje nurodytas 2014 m. balandžio 18 d. UAB „Dominga prekyba“ komercinis pasiūlymas. Atsižvelgus į tai, teigtina, jog UAB „Žagarės inžinerija“ buvo žinoma, koks tiksliai komercinis pasiūlymas buvo pateiktas Nacionalinei mokėjimo agentūrai.

(73) 2015 m. vasario 12 d. 02:17 UAB „Žagarės inžinerija“ direktorius D. K. iš savo elektroninio pašto (<...>@gmail.com) išsiuntė elektroninį laišką UAB „Rovaltra“ komercijos direktoriui J. T. (<...>@rovaltra.lt) ir UAB „Agrobiokonsultacijos“ direktoriui D. J. (<...>@gmail.com), tema „2014-06-30“:

„<...>

UAB Rovaltra gali pasiūlyti plataus spektro biomasės smulkintuvus su manipulatoriais, kurie yra montuojami kartu su specializuotais traktoriais, pritaikytais darbui su mobiliomis biomasės smulkintuvais. Prašome Jūsų atsiųsti detalesnę informaciją apie Jūsų planuojamus įsigyti smulkintuvus (pagal 2014 m. birželio 27 d. skelbimą dienraštyje „Lietuvos žinios“).

Adresuota uab fontas LT

Atsiuskit skanuota man ir D. “72

(74) 2015 m. vasario 12 d. 02:23AM UAB „Žagarės inžinerija“ direktorius D. K. iš savo elektroninio pašto (<...>@gmail.com) išsiuntė elektroninį laišką UAB „Rovaltra“ komercijos direktoriui J. T. (<...>@rovaltra.lt) ir UAB „Agrobiokonsultacijos“, direktoriui D. J. (<...>@gmail.com), tema „numaris du 2014-06-30 UAB „FONTAS LT“:

„UAB Bjoras“

Bendrovė UAB „Bjoras“ įkurta 1975 m. Per visą įmonės laikotarpį pavadinimai keitėsi, bet veiklos sritis išliko ta pati: žemės ūkio technikos remontas, servisas, atsarginių dalių prekyba, įvairios technikos pardavimas. Šiai dienai, įmonė labai sėkmingai vykdo savo veiklą, turi nemažą skaičių klientų, tarp jų yra įgijusi pilnavertį pasitikėjimą. Prašome Jūsų pateikti detalesnę informaciją apie organizuojamą viešąjį biomasės smulkintuvų pirkimą, paskelbtą spaudoje 2014 m. birželio 27 d. Esame tikri, kad galėsime Jums pateikti bent vieną pasiūlymą Jūsų pageidaujamai technikai įsigyti.

⁶⁸ Bylos 33 tomas, 151 lapas.

⁶⁹ Bylos 33 tomas, 151 lapai.

⁷⁰ Bylos 33 tomas, 157 lapai.

⁷¹ Bylos 8 tomas, 83 lapas.

⁷² Bylos 19 tomas, 22 lapas.

Pagarbiai,

UAB „Bjoras“

Vardenis pavardenis⁷³

(75) 2015 m. vasario 12 d. 08:30 UAB „Rovaltra“ komercijos direktorius J. T. iš savo elektroninio pašto (<...>@rovaltra.lt) išsiuntė elektroninį laišką UAB „Žagarės inžinerija“ direktoriui D. K., tema „RE: numeris du 2014-06-30 UAB „FONTAS LT“, kuriame rašoma:

„Sorry bet man rastiskai netinka ka mes kur pateikeme kaip nezinau apie ka cia kalba eina Siusk pas mane M su failais ir kalbesimes kas cia per vel atbulines datos ir T. laiduoja!□

J.⁷⁴

(76) 2015 m. vasario 12 d. 09:05 UAB „Žagarės inžinerija“ direktorius D. K. iš savo elektroninio pašto (<...>@gmail.com) išsiuntė elektroninį atsakymą, tema „RE: numeris du 2014-06-30 UAB „FONTAS LT“:

„Nelaiduoja nieko t. Cia jus dalyvavot konkurse kuriam nepasiseke. Realiai“⁷⁵

(77) 2015 m. vasario 12 d. 11:28 UAB „Rovaltra“ komercijos direktorius J. T. iš savo elektroninio pašto (<...>@rovaltra.lt) išsiuntė elektroninį laišką į elektroninį paštą: dokumentai.uabfontaslt@gmail.com. Šis laiškas taip pat adresuotas UAB „Žagarės inžinerija“ direktoriui D. K. į elektroninį paštą (<...>@gmail.com), tema „Rovaltra rastas“:

„Jei aks ne taip skambink taisysiu

J. T.

<...>⁷⁶

(78) Prie šios elektroninės žinutės prisegtas priedas, kuriame yra UAB „Rovaltra“ raštas ir kuriame rašoma:

„UAB FONTAS LT

Direktoriui

2014 m. Birželio 28 d.

Vilnius

<...>

UAB Rovaltra gali pasiūlyti plataus spektro biomasės smulkintuvus su manipulatoriais, kurie yra montuojami kartu su specializuotais traktoriais, pritaikytais darbui su mobiliais biomasės smulkintuvais. Prašome Jūsų atsiųsti detalesnę informaciją apie Jūsų planuojamus įsigyti smulkintuvus (pagal 2014 m. birželio 27 d. skelbimą dienraštyje „Lietuvos žinios“).

Komercijos direktorius

J. T.⁷⁷

(79) Šis raštas yra pasirašytas UAB „Rovaltra“ komercijos direktoriaus J. T. ir patvirtintas UAB „Rovaltra“ anspaudu⁷⁸.

⁷³ Bylos 19 tomas, 24 lapas.

⁷⁴ Bylos 19 tomas, 24 lapas.

⁷⁵ Bylos 19 tomas, 24 lapas.

⁷⁶ Bylos 19 tomas, 26 lapas.

⁷⁷ Bylos 19 tomas, 27 lapas.

⁷⁸ Bylos 19 tomas, 27 lapas.

(80) 2015 m. vasario 12 d. 1:10 PM UAB „Fontas LT“ iš elektroninio pašto (dokumentai.uabfontaslt@gmail.com) išsiuntė elektroninį laišką UAB „Rovaltra“ komercijos direktoriui J. T. į elektroninį paštą <...>@rovaltra.lt, tema: „Sveiki“: „Laukiame.“⁷⁹.

(81) 2015 m. vasario 12 d. 13:14 UAB „Rovaltra“ komercijos direktorius J. T. iš savo elektroninio pašto (<...>@rovaltra.lt) išsiuntė elektroninį laišką tema „RE: Sveiki“ į UAB „Fontas LT“ elektroninį paštą (dokumentai.uabfontaslt@gmail.com) su priedu „0382_150212111318_001.pdf“, kuriame yra nutarimo (78) pastraipoje nurodytas UAB „Rovaltra“ raštas, adresuotas UAB „Fontas LT“⁸⁰.

(82) 2015 m. vasario 12 d. 11:08 UAB „Rovaltra“ komercijos direktorius J. T. iš savo elektroninio pašto (<...>@rovaltra.lt) išsiuntė elektroninį laišką UAB „Bjoras“ direktoriui A. G. į elektroninį paštą (<...>@bjoras.lt), tema „[No Subject]“, kuriame rašoma:

„UAB „Bjoras“

Bendrovė UAB „Bjoras“ įkurta 1975 m. Per visą įmonės laikotarpį pavadinimai keitėsi, bet veiklos sritis išliko ta pati: žemės ūkio technikos remontas, servisas, atsarginių dalių prekyba, įvairios technikos pardavimas. Šiai dienai, įmonė labai sėkmingai vykdo savo veiklą, turi nemažą skaičių klientų, tarp jų yra įgijusi pilnavertį pasitikėjimą. Prašome Jūsų pateikti detalesnę informaciją apie organizuojamą viešąjį biomasės smulkintuvų pirkimą, paskelbtą spaudoje 2014 m. birželio 27 d. Esame tikri, kad galėsime Jums pateikti bent vieną pasiūlymą Jūsų pageidaujamai technikai įsigyti.

Pagarbiai,

UAB „Bjoras“

Vardenis pavardenis

Adresuota Uab Fontas LT“⁸¹

(83) 2015 m. vasario 12 d. 13:35 UAB „Rovaltra“ komercijos direktorius J. T. iš savo elektroninio pašto (<...>@rovaltra.lt) išsiuntė elektroninį laišką UAB „Fontas LT“ į elektroninį paštą (dokumentai.uabfontaslt@gmail.com), tema: „Bjoras“. Prie šios elektroninės žinutės prisegtas priedas, kuriame yra UAB „Bjoras“ raštas, kuriame rašoma⁸²:

„UAB „FONTAS LT“

*UAB „BJORAS“
Dėl informacijos pateikimo
2014-06-27*

Bendrovė UAB „Bjoras“ įkurta 1975 metais, užsiima žemės ūkio technikos remontu, servisu, atsarginių dalių prekyba, metalo gaminių gamyba, bei įvairios ž. ū. technikos pardavimu. Šiai dienai įmonė labai sėkmingai vykdo savo veiklą, turi nemažą skaičių klientų, kuriems teikia kokybiškas paslaugas ir turi jų pasitikėjimą.

Prašome Jūsų pateikti detalesnę informaciją apie organizuojamą viešąjį biomasės smulkintuvų pirkimą, paskelbtą spaudoje 2014 m. birželio 27 d. Esame tikri, kad galėsime Jums pateikti bent vieną pasiūlymą Jūsų pageidaujamai technikai įsigyti.

⁷⁹ Bylos 19 tomas, 29 lapas.

⁸⁰ Bylos 19 tomas, 29 lapas

⁸¹ Bylos 19 tomas, 32 lapas.

⁸² Bylos 19 tomas, 34-35 lapai.

Pagarbiai,

UAB „Bjoras“ gen. Direktorius

A. G. “

(84) Šis raštas yra pasirašytas ir patvirtintas UAB „Bjoras“ antspaudu⁸³.

(85) 2015 m. vasario 12 d. 15:46 UAB „Žagarės inžinerija“ direktorius D. K. iš savo elektroninio pašto (<...>@gmail.com) išsiuntė elektroninį laišką UAB „Fontas LT“ direktoriui G. B. į elektroninį paštą (<...>@axis.lt) tema „Kalbejau“, kuriame rašoma⁸⁴:

„Su ex vies pirk vadovu, tai jo nuomone butinai reikia is siusti visus tiekeju rastus. Ty esamoj situacijoj užklausti tos mergaites ar reikia atsiusti pacius užklausimus is tiekėju.

Jo argumentas:

Jei nepridedam tai yra tiesiog pasakymas kad taip ir taip ir agentura nevertina kaip argumenyo, o pridejus yra aisku, kad taip buvo.

Musiskiai 4 is 4 uz tai, kad nusiustume ta ka direktorius buvo gaves.

Parasus is jo turim.

D. “

(86) Konkurencijos taryba Tyrimo metu taip pat nustatė, kad 2014 m. spalio 1 d. *First Opportunity OU* gamybos direktorius N. N. išsiuntė elektroninį laišką *First Opportunity OU* generaliniam direktoriui A. V. tema: „pataisyta lentelė“. Šio elektroninio laiško priede yra 7 lentelė⁸⁵. Pažymėtina, kad *First Opportunity OU* priklausančiose patalpose, atliekant patikrinimą, *First Opportunity OU* gamybos direktoriaus N. N. kompiuteryje rastas dokumentas pavadinimu „Fontas“.xls, kuriame yra minėta lentelė⁸⁶.

(87) Iš 7 lentelėje pateiktų duomenų matyti „įrangos, įtrauktos į pasiūlymus“ – biomasės smulkintuvo Kesla C645 ir traktoriaus Valtra T193H – kainos bei asmenys, derinę pasiūlymus. Apklausos metu *First Opportunity OU* gamybos direktorius N. N. negalėjo paaiškinti, kokiomis aplinkybėmis ir kokių tikslu stulpelyje „Derino“ yra pažeidimu įtariamų ūkio subjektų darbuotojų vardai (ar pavardės)⁸⁷.

(88) Kaip matyti iš 7 lentelės, UAB „Žagarės inžinerija“ pirkė medienos smulkintuvą Kesla C645S su manipulatoriumi Kesla 500T pirkė už labai panašią kainą – 111 110 Eur (lentelėje nurodyta suma – 111 100 Eur, skirtumas tik 10 eurų)⁸⁸. Be to, 7 lentelėje nurodyta traktoriaus kaina sutampa su UAB „Rovaltra“ komercijos direktoriaus J. T. pasiūlyme UAB „Žagarės inžinerija“ direktoriui D. K. (nutarimo (70) pastraipa) nurodyta traktoriaus kaina (80 000 eurų), be kita ko, sutampa su kaina, už kurią UAB „Žagarės inžinerija“ pirkė traktorių Valtra T193H.

7 lentelė

Eil. Nr.	Pavadinimas	Standartinė kaina (EUR)	Papildoma įranga įtraukta į pasiūlymus		Išsigijimo kaina (EUR)	Vidutinė rinkos kaina (EUR)	Papildoma informacija	Derino
			Aprašymas	Kaina (EUR)				
<...>	<...>	<...>	<...>	<...>	<...>	<...>	<...>	<...>

⁸³ Bylos 19 tomas, 35 lapas.

⁸⁴ Bylos 19 tomas, 37 lapas.

⁸⁵ Bylos 19 tomas, 20 lapas.

⁸⁶ Bylos 19 tomas, 20 lapas.

⁸⁷ *First Opportunity OU* gamybos direktoriaus N. N. 2015 m. spalio 8 d. Paaiškinimų protokololas. Atsakymas į 29.6 klausimą. Bylos 11 tomas, 21 lapas.

⁸⁸ Bylos 8 tomas, 22 lapas.

Kesla C645	107900	Papildomas padavimo transporteris	3200	111100	108000	Smulkintuvas iš sandėlio	D./T./N.
Valtra T193H	80000	4 hidropora, 50 km greitis, hidrostabdžiai priekabai, papildoma hidropora j priekį sniego valymui	Įtraukta į pasiūlymą	80000	80000	Pasiūlytas traktorius iš sandėlio, kurio komplektacijos keisti nebebuvo galima (dėl pristatymo terminų)	D./T.
VISO: 674000			22200	696200	703000		

3.4. Ūkio subjektų vadovų ir darbuotojų paaiškinimai

3.4.1. Paaiškinimai, susiję su ūkio subjektų dalyvavimu UAB „Fontas LT“ organizuotame pirkime

(89) UAB „Žagarės inžinerija“ direktorius D. K. dėl konkursinių pasiūlymų pateikimo paaiškino, kad „<...> jei pasiūlymą pasirašiau aš, vadinasi, parengiau aš“⁸⁹. Konkurencijos taryba nustatė, kad UAB „Žagarės inžinerija“ komercinis pasiūlymas yra pasirašytas UAB „Žagarės inžinerija“ direktoriaus D. K..

(90) UAB „Rovaltra“ komercijos direktorius J. T. nurodė: „mes pateikėme komercinį pasiūlymą, o jie padaro visokią tokią biurokratiją, t.y. Fontas LT, arba jų konsultantai. Šis pasiūlymas ne mūsų ruoštas, jis ruoštas arba Fontas Lt, arba Fontas Lt konsultantų“⁹⁰. UAB „Rovaltra“ komercijos direktorius J. T. taip pat paaiškino, kad UAB „Rovaltra“ pasiūlyme nurodytais smulkintuvais neprekiuoja, o perka iš UAB „Domingos prekyba“. Pastebėtina, kad dėl komercinio pasiūlymo UAB „Rovaltra“ į minėtą bendrovę nesikreipė⁹¹.

(91) Konkurencijos tarybos bylų nagrinėjimo 2016 m. birželio 15 d. posėdžio metu UAB „Rovaltra“ atstovė advokatė nurodė, kad UAB „Rovaltra“ pasiūlymo kaina buvo apskaičiuota taip: „prie „Domingos prekyba“ kainos buvo pridėtas 13 proc. antkainis ir tą „Rovaltra“ padarė savarankiškai, ir buvo paimta traktoriaus pusės metų vidutinė kaina <...>“⁹², t.y. „smulkintuvo kainą (417088,00 Lt) sudėjo su savo traktoriaus pardavimo kaina (328490,00 Lt) bei gavo bendrą pasiūlymo kainą (745578,00 Lt), kurią ir nurodė Fontas LT konkursui teiktame pasiūlyme“⁹³.

(92) UAB „Bjoras“ direktorius A. G. paaiškino, kad:

„Gavęs Konkurencijos tarybos nutarimą pradėti tyrimą, pasikviečiau UAB „Bjoras“ penkis vadybininkus, tačiau nei vienas iš vadybininkų nepripažino, kad parengė komercinį pasiūlymą“⁹⁴. <...> be mano parašo iš UAB „Bjoras“ negalėjo būti išsiųstas komercinis pasiūlymas. UAB „Bjoras“ komercinius pasiūlymus rengia ant firminio blanko, šis pasiūlymas nėra parengtas ant firminio blanko“⁹⁵.

(93) UAB „Bjoras“ pasiūlyme atsakingu už pasiūlymą asmeniu yra nurodomas A. L., kuris ir pasirašė pasiūlymą. Tyrimo metu Konkurencijos taryba nustatė, kad A. L. nėra UAB „Bjoras“ darbuotojas, o dirba UAB „Rovaltra“ vadybininku⁹⁶. UAB „Rovaltra“ vadybininkas A. L. apklausos metu nurodė, kad nerengė UAB „Bjoras“ pasiūlymo Pirkime Nr. 1 ir negalėjo paaiškinti su šiuo

⁸⁹ UAB „Žagarės inžinerija“ direktoriaus D. K. 2015 m. balandžio 16 d. Paaiškinimų protokolas. Atsakymas į 1 klausimą. Bylos 8 tomas, 8 lapas.

⁹⁰ UAB „Rovaltra“ komercijos direktoriaus J. T. 2015 m. rugsėjo 30 d. Paaiškinimų protokolas. Atsakymas į 7 klausimą. Bylos 5 tomas, 22 lapas.

⁹¹ Bylos 5 tomas, 24 lapas.

⁹² Bylos 32 tomas, 5 lapas.

⁹³ Bylos 29 tomas, 6 lapas.

⁹⁴ UAB „Bjoras“ direktoriaus A. G. 2015 m. rugsėjo 30 d. Paaiškinimų protokolas. Atsakymas į 10 klausimą. Bylos 2 tomas, 14 lapas.

⁹⁵ UAB „Bjoras“ direktoriaus A. G. 2015 m. rugsėjo 30 d. Paaiškinimų protokolas. Atsakymas į 12 klausimą. Bylos 2 tomas, 15 lapas.

⁹⁶ UAB „Rovaltra“ vadybininko A. L. 2015 m. spalio 12 d. Paaiškinimų protokolas. Atsakymas į 1, 2 klausimus. Bylos 5 tomas, 19 lapas.

pirkimu susijusių aplinkybių. Paprašius jo nurodyti vardą ir pavardę asmens, kurio pavedimu jis parengė minėtą pasiūlymą, nurodė: „*Pirmą kartą matau. Techninė klaida*“⁹⁷. Vis dėlto, UAB „Rovaltra“ vadybininkas A. L. pažymėjo, kad „*pasiūlymuose įrašas „A. L.“ yra rašytas mano raštu. Gal kažkur tuos raštus ir mačiau*“⁹⁸.

(94) UAB „Agrobiokonsultacijos“ direktorius D. J. Konkurencijos tarybai nurodė, kad nerengė projekto vykdytojui UAB „Fontas LT“ Tiekėjo pasiūlymo dėl prekių, paslaugų ar darbų formų⁹⁹. Taip pat nurodė, kad jo atstovaujama įmonė nerengė nagrinėjamų UAB „Žagarės inžinerija“, UAB „Rovaltra“ ir UAB „Bjoras“ pasiūlymų¹⁰⁰.

(95) UAB „Žagarės inžinerija“ direktorius D. K. nurodė, kad UAB „Agrobiokonsultacijos“ direktorius D. J. atstovavo ir konsultavo UAB „Fontas LT“¹⁰¹.

(96) UAB „Agrobiokonsultacijos“ direktorius D. J. nurodė, kad 2014 – 2015 m. UAB „Agrobiokonsultacijos“ nekonsultavo ir jokiais sutartiniais santykiais su UAB „Fontas LT“, UAB „Žagarės inžinerija“, UAB „Rovaltra“ ir UAB „Bjoras“ nebuvo susijusi¹⁰². Vis dėlto, paprašius UAB „Agrobiokonsultacijos“ direktorius D. J. pakomentuoti, kodėl konkrečiais atvejais UAB „Žagarės inžinerija“ ir UAB „Rovaltra“ jam siuntė elektroninius laiškus Pirkimo Nr. 1 klausimais, jis paaiškino¹⁰³:

„Kodėl prisegė prie išsiunčiamų, nežinau <...>. O esant poreikiui manau tam, kad susipažinčiau su situacija ir pateikčiau konsultaciją. Manau, kad negaliu uždrausti, kad man siuntinėtų laiškus. Tikėtina, kad kažkokių klausimų manęs klausinėjo apie šį projektą, bet konkrečių klausimų neatsimenu“.

3.4.2. Paaiškinimai dėl ūkio subjektų tarpusavio elektroninio susirašinėjimo

(97) UAB „Rovaltra“ komercijos direktorius J. T. taip pat paaiškino, kad 2014 m. balandžio 23 d. UAB „Žagarės inžinerija“ direktorius D. K. elektroninį laišką (nutarimo (57) pastraipa) jam siuntė su sąlyga, kad jei laimės UAB „Žagarės inžinerija“ konkursą, pirks iš UAB „Rovaltra“ traktorių¹⁰⁴.

(98) Konkurencijos tarybos bylų nagrinėjimo 2016 m. birželio 15 d. posėdžio metu UAB „Žagarės inžinerija“ atstovas advokatas dėl susirašinėjimo elektroniniu paštu iki Pirkimo Nr. 1 paskelbimo nurodė, jog bendrovės susirašinėjo dėl indikacinio pasiūlymo. Taip pat pažymėjo:

„Žagarės inžinerija“, neturėdama pati traktoriaus ir smulkintuvo manipulatoriaus, kreipėsi į „Domingos prekyba“ ir paprašė duoti pasiūlymą, „Domingos prekyba“ tokį komercinį pasiūlymą davė, tada jie kreipėsi į „Rovaltra“, prašydami „sumergeinti“ pasiūlymą ir

⁹⁷ UAB „Rovaltra“ vadybininko A. L. 2015 m. spalio 12 d. Paaiškinimų protokolai. Atsakymas į 6,7 ir 9 klausimus. Bylos 5 tomas, 49 lapas.

⁹⁸ UAB „Rovaltra“ vadybininko A. L. 2015 m. spalio 12 d. Paaiškinimų protokolai. Atsakymas į 15 klausimą. Bylos 5 tomas, 50 lapas.

⁹⁹ UAB „Agrobiokonsultacijos“ direktoriaus D. J. 2015 m. spalio 9 d. Paaiškinimų protokolai. Atsakymas į 18 klausimą. Bylos 18 tomas, 5 lapas.

¹⁰⁰ UAB „Agrobiokonsultacijos“ direktoriaus A. L. 2015 m. spalio 9 d. Paaiškinimų protokolai. Atsakymas į 19 ir 24 klausimus. Bylos 18 tomas, 5-6 lapai.

¹⁰¹ UAB „Žagarės inžinerija“ direktoriaus D. K. 2015 m. spalio 1 d. Paaiškinimų protokolai. Atsakymas į 10,6 klausimą. Bylos 8 tomas, 46 lapas.

¹⁰² UAB „Agrobiokonsultacijos“ direktoriaus A. L. 2015 m. spalio 9 d. Paaiškinimų protokolai. Atsakymas į 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11 ir 12 klausimus. Bylos 18 tomas, 5 lapas.

¹⁰³ UAB „Agrobiokonsultacijos“ direktoriaus A. L. 2015 m. spalio 9 d. Paaiškinimų protokolai. Atsakymas į 29,3 klausimą. Bylos 18 tomas, 6 lapas.

¹⁰⁴ Bylos 5 tomas, 27 lapas.

pateikti vieną bendrą indikacinį komercinį pasiūlymą tiesiogiai „Fontas LT“¹⁰⁵. <...> „jie galėjo susirašinėti dėl indikacinio komercinio pasiūlymo“¹⁰⁶.

(99) Kaip nurodyta nutarimo (73) pastraipoje, 2015 m. vasario 12 d. iš UAB „Žagarės inžinerija“ direktoriaus D. K. elektroninio pašto išsiųstas elektroninis laiškas UAB „Rovaltra“ komercijos direktoriui J. T. ir UAB „Agrobiokonsultacijos“ direktoriui D. J., kuriame buvo skenuotas UAB „Rovaltra“ raštas dėl galimo dalyvavimo Pirkime Nr. 1, adresuotas UAB „Fontas LT“.

(100) UAB „Rovaltra“ komercijos direktorius J. T., aiškindamas, kodėl turėjo išsiųsti minėtą skenuotą raštą UAB „Žagarės inžinerija“ direktoriui D. K. ir UAB „Agrobiokonsultacijos“ direktoriui D. J., nurodė, kad: *„greičiausiai jie paskelbė konkursą ir norėjo komercinio pasiūlymo“¹⁰⁷. UAB „Žagarės inžinerija“ direktorius D. K. minėtą situaciją paaiškino: „kad aš žinočiau, jog tai įvyko, nes manęs D. prašė, kad išsiųsčiau, o jis <...> atstovavo, konsultavo UAB „Fontas LT“¹⁰⁸. UAB „Agrobiokonsultacijos“ direktorius D. J. nurodė, kad jam elektroniniai laiškai buvo siunčiami todėl, kad susipažintų su situacija ir pateiktų konsultaciją.*

(101) Paprašius UAB „Rovaltra“ komercijos direktoriaus J. T. pakomentuoti, kodėl UAB „Žagarės inžinerija“ siųstas tekstas sutampa su UAB „Rovaltra“ pateiktu tekstu UAB „Fontas LT“ viešajame pirkime“, jis nurodė:

„Jie prašė pateikti raštą, kurį man atsiuntė man elektroniniu paštu ir aš greičiausiai jį pateikiu, kad mes galime dalyvauti konkurse. Nes NMA reikalavimas yra atsisaukti į kvietimus ruošiant projektus. Gal jie žinojo, kas laimės, o manęs tiesiog prašė pateikti pasiūlymą“¹⁰⁹.

(102) D. K. paaiškinti, kodėl 2015 m. vasario 12 d. susirašinėjama dėl 2014 m. birželio 27 d. UAB „Fontas LT“ paskelbto konkurso, kuris jau buvo pasibaigęs ir 2014 m. rugpjūčio 4 d. buvo pasirašyta sutartis tarp UAB „Žagarės inžinerija“ ir UAB „Fontas LT“, jis nurodė:

„<...> susirašinėjama dėl konkurso, nes UAB Fontas LT, neturėjo, pametė kažkokius dokumentus. <...> Dokumentai turėjo būti pasirašyti, tai praėjus tam tikram laikui po konkurso prireikia kažkokių dokumentų, tai vieni į kitus ir kreipiasi“¹¹⁰.

(103) UAB „Rovaltra“ komercijos direktoriaus J. T. paaiškino:

„kadangi aš jau dalyvavau konkurse ir jau žinojau, kad pralošiau, jie prašė pateikti dar trūkstamų dokumentų, todėl aš pasakiau, kad aš nepasirašinėsiu jokių dokumentų ir atbulinėmis datomis“¹¹¹.

(104) Paprašius UAB „Rovaltra“ komercijos direktoriaus J. T. pakomentuoti UAB „Bjoras“ dokumentų Pirkimui Nr. 1 rengimą atgaline data ir tarpininkaujant būtent šiai bendrovei, nurodė:

„Jam trūko šių dviejų raštų. Reiškia UAB „Bjoras“ dalyvavo jo skelbiame konkurse. Tas pats parašytas tekstas, tik kitos įmonės vardu, jiems prie bylos trūko šių dokumentų, arba iš anksčiau buvo pametę, todėl prašė pakartoti“¹¹².

¹⁰⁵ 2016 m. birželio 17 d. bylų nagrinėjimo posėdžio protokolo Nr. 4S-14 (2016) (59) pastraipa, Bylos 32 tomas, 7 lapas.

¹⁰⁶ 2016 m. birželio 17 d. bylų nagrinėjimo posėdžio protokolo Nr. 4S-14 (2016) (61) pastraipa, Bylos 32 tomas, 7 lapas.

¹⁰⁷ UAB „Rovaltra“ komercijos direktoriaus J. T. 2015 m. rugsėjo 30 d. Paaiškinimų protokolai. Atsakymas į 17.2 klausimą. Bylos 5 tomas, 25 lapas.

¹⁰⁸ UAB „Žagarės inžinerija“ direktoriaus D. K. 2015 m. spalio 1 d. Paaiškinimų protokolai. Atsakymas į 10.6 klausimą. Bylos 8 tomas, 46 lapas.

¹⁰⁹ UAB „Rovaltra“ komercijos direktoriaus J. T. 2015 m. rugsėjo 30 d. Paaiškinimų protokolai. Atsakymas į 17.4 klausimą. Bylos 5 tomas, 25 lapas.

¹¹⁰ UAB „Žagarės inžinerija“ direktoriaus D. K. 2015 m. spalio 1 d. Paaiškinimų protokolai. Atsakymas į 11.5 klausimą. Bylos 8 tomas, 47 lapas.

¹¹¹ UAB „Rovaltra“ komercijos direktoriaus J. T. 2015 m. rugsėjo 30 d. Paaiškinimų protokolai. Atsakymas į 18.4 klausimą. Bylos 5 tomas, 26 lapas.

¹¹² UAB „Rovaltra“ komercijos direktoriaus J. T. 2015 m. rugsėjo 30 d. Paaiškinimų protokolai. Atsakymas į 20.1 klausimą. Bylos 5 tomas, 27 lapas.

(105) UAB „Rovaltra“ komercijos direktorius J. T. išsiuntė elektroninį laišką UAB „Bjoras“ direktoriui A. G., kuriame yra UAB „Bjoras“ vardu parengtas raštas, adresuotas UAB „Fontas LT“ (nutarimo (82) pastraipa). Paprašius UAB „Rovaltra“ komercijos direktoriaus J. T. pakomentuoti šią situaciją, jis paaiškino:

„Toks pats prašymas buvo man, ir toks pat prašymas ėjo iš manęs UAB „Bjoras“. „Fontas Lt“, D. K., D. ar kiti prašė pateikti dokumentus tiek iš manės, tiek iš Bjoras. Mes tokia biurokratija neužsiimama, jie pakiša, prašo pasirašyti, prašo pagalbos. Mes paprašom kitų firmų, bendradarbiaujam“¹¹³.

(106) UAB „Bjoras“ direktorius A. G., komentuodamas minėtą situaciją, paaiškino:

„Manau, kad jei kuris nors iš UAB „Bjoras“ vadybininkų priėjo prie elektroninio pašto, galėjo atspausdinti šį raštą ir duoti man pasirašyti. Ant rašto yra mano parašas ir UAB „Bjoras“ anspaudas. Prie anspaudu galiu prieiti tik aš pats ir buhalterė, tačiau ji negali pasirašyti komercinių pasiūlymų, bei kitų dokumentų, nesusijusių su finansiniais ūkio subjekto klausimais“¹¹⁴. <...> neturiu turėjęs su UAB „Fontas“ reikalų. Tik gavęs raštą iš Konkurencijos tarybos, internete patikrinau, kuo užsiima ir kur registruota ši įmonė“¹¹⁵.

(107) Paprašius UAB „Bjoras“ direktoriaus A. G. paaiškinti, koku būdu minėtas UAB „Bjoras“ raštas su antspaudu ir direktoriaus parašu pateko pas J. T., jis atsakė, kad:

„galėjo paprastu paštu, nes komercinis pasiūlymas yra pasirašytas. Pats J. T. nesiunčia minėto priedo. kažkas iš UAB „Bjoras“ darbuotojų turėjo žinoti apie minėtą komercinį pasiūlymą ir jį išsiųsti“¹¹⁶.

3.5. Aplinkybės, susijusios su UAB „Fontas LT“ ir jos konsultantų vaidmeniu vykdant Pirkimą Nr. 1

(108) 2016 m. birželio 15 d. Konkurencijos tarybos bylų nagrinėjimo posėdžio metu UAB „Rovaltra“ atstovė advokatė pažymėjo, jog atsiųsta UAB „Fontas LT“ Tiekėjo pasiūlymo dėl prekių, paslaugų ar darbų forma buvo su tam tikrais užpildymais, tačiau dėl kainos, parašo, atstovaujancio asmens, direktorius J. T. įrašė pats. UAB „Rovaltra“ teigimu, komercinių pasiūlymų sutapimai atsirado dėl UAB „Fontas LT“¹¹⁷. UAB „Žagarės inžinerija“ atstovas advokatas nurodė, kad sutapimai komerciniuose pasiūlymuose atsirado dėl UAB „Fontas LT“ konsultanto S. Š., taip pat pateikė S. Š. paaiškinimus dėl Pirkimo Nr. 1 ir atsiradusių sutapimų¹¹⁸.

(109) Iki 2014 m. rugsėjo ėjusio UAB „Fontas LT“ direktoriaus pareigas D. A., paklausus apie S. Š. ir kokias jis paslaugas teikė, nurodė: „Fontui LT tikrai neteikė. Nebent žodžiu, kaip draugas, bet paslaugas – tikrai ne“¹¹⁹. UAB „Fontas LT“ direktorius D. A. dėl Pirkimų Nr.1 ir Pirkimo Nr. 2 vykdymo paaiškino, jog šių pirkimų neprisimena bei pažymėjo, jog gali būti, kad įdėjo skelbimą¹²⁰.

¹¹³ UAB „Rovaltra“ komercijos direktoriaus J. T. 2015 m. rugsėjo 30 d. Paaiškinimų protokolai. Atsakymas į 21 klausimą. Bylos 5 tomas, 27 lapas.

¹¹⁴ UAB „Bjoras“ direktoriaus A. G. 2015 m. rugsėjo 30 d. Paaiškinimų protokolai. Atsakymas į 16 klausimą. Bylos 2 tomas, 15 lapas.

¹¹⁵ UAB „Bjoras“ direktoriaus A. G. 2015 m. rugsėjo 30 d. Paaiškinimų protokolai. Atsakymas į 17 klausimą. Bylos 2 tomas, 16 lapas.

¹¹⁶ UAB „Bjoras“ direktoriaus A. G. 2015 m. rugsėjo 30 d. Paaiškinimų protokolai. Atsakymas į 16.3 klausimą. Bylos 2 tomas, 16 lapas.

¹¹⁷ 2016 m. birželio 17 d. bylų nagrinėjimo posėdžio protokolai Nr. 4S-14 (2016), (41), (53) ir (110) pastraipos. Bylos 32 tomas, 6, 11 lapai.

¹¹⁸ 2016 m. birželio 17 d. bylų nagrinėjimo posėdžio protokolai Nr. 4S-14 (2016), (58) ir (62) pastraipos. Bylos 32 tomas, 7-8 lapai.

¹¹⁹ UAB „Fontas LT“ direktoriaus D. A. 2016 m. liepos 28 d. Paaiškinimų protokolai. Atsakymas į 6.2 klausimą. Bylos 33 tomas, 113 lapas.

¹²⁰ UAB „Fontas LT“ direktoriaus D. A. 2016 m. liepos 28 d. Paaiškinimų protokolai. Atsakymas į 9 klausimą. Bylos 33 tomas, 114 lapas.

(110) Nuo 2014 m. rugsėjo UAB „Fontas LT“ dirbantis direktorius G. B. Konkurencijos tarybai nurodė, kad S. Š. padėjo paruošti mokėjimo prašymus Nacionalinei mokėjimo agentūrai¹²¹. G. B. nurodė, kad S. Š. darė įvairias projektui reikalingas formas, tačiau tiksliau apie pirkimų eigą pakomentuoti negalėjo.

(111) S. Š. Konkurencijos tarybai paaiškino, jog UAB „Fontas LT“ pasiūlymo dėl biomasės smulkintuvo su manipuliatoriumi įsigijimo formos nerengė ir prie rengimo neprisidėjo¹²². Taip pat pažymėjo, kad tiekėjo pasiūlymo dėl prekių, paslaugų ar darbų formą tuščią ir be pasiūlymų, be technikos specifikacijų įteikė D. A. bei paaiškino:

Teikiau <...> tuščią, tik nurodau “x” vietas, kurias pažymėjau geltonai¹²³. Tai yra vietos, kurias jie turi patys užsipildyti. Nepildžiau privalomų techninių reikalavimų, pasiūlymų nepildžiau, išsiunčiau tuščią formą, pažymėjęs “x” tik tai, ką reikia užpildyti word formatu. Įteikiau p. D. A. ir daugiau jokių darbų, susijusių su šita forma, ir su visais pirkimais nebuvo. Nei komercinių pasiūlymų rengime, nei vokų atplėšime nedalyvavau. Patikslinu, kad advokatas M. sakė, kad aš išsiunčiau dokumentus p. A., bet aš pats neprisimenu tokio veiksmo¹²⁴.

(112) S. Š. Konkurencijos tarybai nurodė, jog gavo advokato skambutį su prašymu pateikti informaciją būtent apie šitą pirkimą ir paaiškino:

„Peržiūrėjau savo elektroninį paštą, jame neradau jokių siųstų pirkimo dokumentų buvusiam ar būsimam direktoriui. Bet advokatas R. Moisejevas sako, kad turi mano siųstą, tai tikėkimės, kad ir yra taip.“¹²⁵ <...> „Maksimum kaip darbas buvo padarytas – tai duoti dokumentų šablonai su vietom, kur galima įsirašyti pavardę, vardą, datą, skelbimą laikraštyje, kažkokį numerį ir panašiai“¹²⁶.

(113) S. Š. paaiškino, kad pasiūlymų formų šiam pirkimui nerengė, prie jų rengimo neprisidėjo, su tiekėjais – UAB „Rovaltra“, UAB „Žagarės inžinerija“ ir UAB „Bjoras“ – kontaktų neturėjo, jiems pasiūlymų formų neteikė, užpildytų formų neatsiėmė¹²⁷.

(114) Paprašius S. Š. pakomentuoti atsakymus¹²⁸ į advokato R. M. prašymą pateikti paaiškinimus, jis nurodė:

„Mano konsultavimo paslaugos apimtis – tuščių dokumentų šablonų pateikimas. Tomas 1, 70 lapas¹²⁹ – pateikiau tuščią formą su nuoroda “xxx”, kur reikia įsirašyti įmonei. Aš nurodžiau “Tiekėjas Nr. 1” ir pan., bet ne konkrečius įmonių pavadinimus. Atsakyme advokatui nurodyta, kad užpildė vietas apie tiekėjus. Tai reiškia, kad tiekėjų pavadinimai ar adresai nebuvo užpildyti, buvo tik nuoroda “Tiekėjas 1” arba palikti “xxx” ženklai, tiksliai neatsimenu. Konkretus dienraštis taip pat nėra įrašomas, paliekamas pavyzdinis įrašas “Lietuvos žinios”, vietoje numerio - “xxx”, vietoje datos - “xxx”. Privalomuose techniniuose reikalavimuose pas mane būna viena eilutė, o ne dešimt eilučių, klientai patys įsirašo techninius reikalavimus“¹³⁰.

(115) Tyrimo metu S. Š. Konkurencijos tarybai pateikė parengtų dokumentų šablonus, įskaitant Tiekėjo pasiūlymo formą, kurias siunčia užsakovams¹³¹. Pastebėtina, kad S. Š. ir UAB „Fontas LT“ parengtos pasiūlymų formos vizualiai skiriasi (šriftas ir formatavimas). S. Š., UAB „Fontas LT“, UAB „Rovaltra“ ir UAB „Žagarės inžinerija“ pasiūlymų formos skirtumai detaliam

¹²¹ UAB „Fontas LT“ direktoriaus G. B. 2016 m. liepos 18 d. Paaiškinimų protokolas. Bylos 33 tomas, 45 lapas.

¹²² S. Š. 2016 m. liepos 18 d. Paaiškinimų protokolas. Atsakymas į 17 klausimą. Bylos 33 tomas, 77 lapas.

¹²³ Bylos 33 tomas, 98 lapas.

¹²⁴ S. Š. 2016 m. liepos 18 d. Paaiškinimų protokolas. Atsakymas į 18.1 klausimą. Bylos 33 tomas, 77 lapas.

¹²⁵ S. Š. 2016 m. liepos 18 d. Paaiškinimų protokolas. Atsakymas į 13 klausimą. Bylos 33 tomas, 134 lapas.

¹²⁶ S. Š. paaiškinimai, 2016 m. liepos 18 d. Paaiškinimų protokolas. Bylos 33 tomas, 135 lapas.

¹²⁷ S. Š. 2016 m. liepos 18 d. Paaiškinimų protokolas. Bylos 33 tomas, 77-79 lapai.

¹²⁸ Bylos 33 tomas, 103 lapas.

¹²⁹ Tiekėjo pasiūlymo dėl prekių, paslaugų ar darbų forma, kuri yra įsegtą bylos 1 tome, 70 lapas.

¹³⁰ S. Š. 2016 m. liepos 18 d. Paaiškinimų protokolas. Bylos 33 tomas, 81 lapas.

¹³¹ Bylos 33 tomas, 136-146 lapai.

pateikti Draudžiamų susitarimų tyrimo skyriaus 2016 m. spalio 10 d. pranešimo apie atliktą tyrimą Nr. 5S-16 (2016) priede Nr. 2¹³².

3.6. Kitos reikšmingos aplinkybės, susijusios su UAB „Fontas LT“ organizuotu Pirkimu Nr. 1

(116) Remiantis Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos (toliau – STT) ikiteisminio tyrimo metu surinktais duomenimis, 2015 m. balandžio 28 d. įvyko Konkurencijos tarybos administracijos darbuotojo D. G. ir UAB „Agrobiokonsultacijos“ direktoriaus D. J. susitikimas. Jo metu D. J. paaiškino, kad D. G. prieš porą savaičių buvo apsilankęs jo partnerio įmonėje UAB „Žagarės inžinerija“, taip pat pažymėjo¹³³:

„Žiauriai yra gaila „Rovaltros“, nes jie mūsų yra geri draugai ir jie yra visiškai ne prie ko... <...> Normalu, kad tu paskambini – gal tu gali pateikt komercinį pasiūlymą...<...> gal tu gali pateikt komercinį pasiūlymą ir kažkas pateikia ir tu toliau už tuos komerciniu pasiūlymus įsigyji daiktus“ <...> „matai, mano partnerio patirtis yra aštuoni metai. <...> „ICOR’e su juo jau pradėjau dirbti <..>“.

(117) D. J. taip pat nurodė: *„<...> target’as numeris vienas – reikia ištraukti „Rovaltrą“, target’as numeris du – reikia ištraukti „Žagarės inžineriją“; <...> arba galima bausti „Žagarės inžineriją“, galbūt galima bausti net dešimties procentų sankcijom“.* Vėliau dar kartą patikslino:

„numeris vienas – „Rovaltra“ <...> žiūrėk, yra dvi priežastys. Vienas – jie tikrai išvis, ta prasme, bliamba, tik pateikė komercinį pasiūlymą ir ne prie ko. <...> tiktais pateikė komercinį pasiūlymą, jo. O kitas dalykas – manau, kad pas juos bus didžiausia apyvarta. <...> tai matai, mes jaučiamės labai blogai, nes mes juos įtraukėm ir paprašėm, kad jie pateiktų komercinį pasiūlymą. <...> tai aš manau, kad jeigu jiems skirtų baudą, tą baudą mes susimokėtume. <...> o galima nubaust, tada, pavyzdžiui, mus ane, „Žagarės inžinerija?“¹³⁴.

(118) Be to, kalbėdamas apie Konkurencijos tarybos atliekamą Tyrimą UAB „Žagarės inžinerija“ ir UAB „Rovaltra“ atžvilgiu, D. J. pasakė, kad, jo manymu, iš patikrinimų metu paimtos informacijos nelabai ką galima rasti, nes vienintelis dalykas ko galima ieškoti, tai yra susirašinėjimas elektroniniu paštu¹³⁵.

(119) Taigi iš paminėto pokalbio matyti, kad UAB „Agrobiokonsultacijos“ direktorius D. J. UAB „Žagarės inžinerija“ vadovą D. K. vadino savo „partneriu“, o viso pokalbio metu, kalbėdamas apie UAB „Žagarės inžinerija“, vartojo daugiskaitą, pabrėždamas žodžius: „mes“, „mūsų“. Pokalbio turinys rodo, kad UAB „Agrobiokonsultacijos“ direktorius D. J. atstovavo ir UAB „Žagarės inžinerija“ interesus.

4. Tyrimo išvados ir dėl jų pateiktos nuomonės bei paaiškinimai

(120) Tyrimo metu nustatytos aplinkybės ir padarytos išvados buvo išdėstytos Konkurencijos tarybos Draudžiamų susitarimų tyrimo skyriaus 2016 m. spalio 10 d. pranešime apie atliktą tyrimą Nr. 5S-16 (2016) (toliau – Pranešimas)¹³⁶.

(121) Pranešime buvo padaryta išvada, kad UAB „Žagarės inžinerija“ ir UAB „Rovaltra“ savo atliktais veiksmais, dalyvaujant UAB „Fontas LT“ organizuotame Pirkime Nr. 1, pažeidė Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1 punktą.

¹³² Bylos 33 tomas, 162 lapas.

¹³³ STT 2015 m. gegužės 8 d. Kriminalinės žvalgybos veiksmų atlikimo protokolas Nr. 18-14-10. Bylos 17 tomas, 8 ir 9 lapai.

¹³⁴ STT 2015 m. gegužės 8 d. Kriminalinės žvalgybos veiksmų atlikimo protokolas Nr. 18-14-10. Bylos 17 tomas, 9-11 lapai.

¹³⁵ STT 2015 m. gegužės 8 d. Kriminalinės žvalgybos veiksmų atlikimo protokolas Nr. 18-14-10. Bylos 17 tomas, 9 lapas.

¹³⁶ Bylos 36 tomas, 1-47 lapai.

(122) Pranešime siūloma nutraukti procedūrą dėl UAB „Bjoras“ veiksmų, dalyvaujant UAB „Fontas LT“ organizuotame Pirkime Nr. 1, atitikties Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio reikalavimams. Taip pat siūloma nutraukti procedūrą dėl UAB „Žagarės inžinerija“, *First Opportunity OU* ir *Salo-Machinery OU* veiksmų, dalyvaujant 2014 m. UAB „Fontas LT“ organizuotame Pirkime Nr. 2, atitikties Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio reikalavimams.

(123) Vadovaujantis Konkurencijos įstatymo 29 straipsnio 1 dalimi, įtariamai pažeidimu ūkio subjektai buvo supažindinti su Tyrimo išvadomis ir su bylos medžiaga, taip pat informuoti apie galimybę pateikti nuomonę dėl tyrimo išvadų.

(124) Bendrovės UAB „Žagarės inžinerija“¹³⁷ ir UAB „Rovaltra“¹³⁸ atitinkamai 2016 m. spalio 26 ir 27 d. paaiškinimuose nurodė, jog nesutinka su Tyrimo išvadomis ir palaikė anksčiau 2016 m. gegužės mėnesį paaiškinimuose pateiktą nuomonę.

(125) 2016 m. lapkričio 15 d. įvykusiame Konkurencijos tarybos bylos nagrinėjimo posėdyje UAB „Žagarės inžinerija“ ir UAB „Rovaltra“ atstovai iš esmės palaikė savo paaiškinimuose raštu pateiktą nuomonę¹³⁹.

(126) UAB „Rovaltra“ teigimu, 2014 m. balandžio mėn. vykęs el. susirašinėjimas nepatvirtina veiksmų derinimo ir pažymi, jog UAB „Rovaltra“ neatsakė į UAB „Žagarės inžinerija“ direktoriaus D. K. el. laišką, o orientacinį pasiūlymą pateikė ne UAB „Rovaltra“, o UAB „Domingos prekyba“. UAB „Rovaltra“ pažymi, jog nelaiko UAB „Žagarės inžinerija“ savo konkurentu, kadangi UAB „Žagarės inžinerija“ neužsiima nei traktorių, nei smulkintuvų prekyba.

(127) UAB „Rovaltra“ pažymi, kad ji oficialiai raštu nesikreipė dėl pasiūlymo dėl smulkintuvo su manipulatoriumi pirkimo, nes bendrovei yra žinomi smulkintuvų tiekėjai, kurie juos tiekia UAB „Domingos prekyba“. UAB „Rovaltra“ žinojo, kad laimėjusi konkursą ji galės įsigyti reikiamą manipuliatorių iš Estijos įmonės *Agri Market*.

(128) UAB „Rovaltra“ nesutinka su Pranešime esančiu teiginiu, kad UAB „Rovaltra“ pateikė ženkliai didesnę pasiūlymo sumą ir ji iš anksto žinojo, kad konkurso nelaimės. UAB „Rovaltra“ teigia, kad ji apskritai nežinojo apie tai, kad UAB „Domingos prekyba“ UAB „Fontas LT“ pateikė orientacinį pasiūlymą, būtent su UAB „Žagarės inžinerija“ nurodyta kaina, ir, antra, traktoriaus kaina, kurią UAB „Rovaltra“ pateikė savo pasiūlyme, buvo beveik 10 000 litų mažesnė nei UAB „Domingos prekyba“ pasiūlyme buvusi traktoriaus kaina.

(129) UAB „Rovaltra“ ir UAB „Žagarės inžinerija“ teigimu, S. Š., UAB „Fontas LT“ darbuotojų D. A. bei G. B. paaiškinimai nesutampa bei skiriasi tam tikrais klausimais, todėl Konkurencijos taryba neturėtų jais remtis. UAB „Žagarės inžinerija“ nurodo, kad vertinant parodymus, negalima spręsti, kokie liudytojai su kuo konkrečiai bendravo, kokie asmenys buvo atsakingi už Pirkimą Nr. 1 ir papildomai turėtų būti apklausti kiti asmenys.

(130) UAB „Žagarės inžinerija“ pažymi, kad 2014 m. balandžio mėn. el. laiškuose kalbama tik apie indikacinius pasiūlymus ir jie nėra susiję su dalyvavimu Pirkime Nr. 1. Be to, bendrovė nurodė, kad Konkurencijos tarybos nurodyti pasiūlymo turinio ir formos panašumai bei klaidos atsirado, nes didelę dalį informacijos tiekėjų pasiūlymuose užpildė UAB „Fontas LT“ darbuotojai, o taip pat šios bendrovės konsultantai (dalį informacijos taip pat galimai užpildė S. Š.).

(131) UAB „Žagarės inžinerija“ nurodo, kad UAB „Žagarės inžinerija“ negalėjo kreiptis į *First Opportunity OU* dėl nagrinėjamos produkcijos pirkimo, nes Pirkimas Nr. 1 dar nebuvo paskelbtas. Taip pat nurodo, kad nepagrįsta remtis *First opportunity OU* darbuotojo kompiuteryje rastu dokumentu (7 lentelė), nes dokumentas sukurtas tik 2014 m. spalio 1 d., t. y. jau įvykus Pirkimui Nr. 1, be to, nurodytos kainos neatitinka kainų, kurias UAB „Žagarės inžinerija“ ir UAB „Rovaltra“ nurodė Pirkime Nr. 1. Be to, pats *First opportunity OU* darbuotojas N. N. apklausos metu nepatvirtino, kad tarp bendrovių vyko veiksmų derinimas.

¹³⁷ Bylos 42 tomas, 36-47 lapai.

¹³⁸ Bylos 42 tomas, 29-35 lapai.

¹³⁹ Konkurencijos tarybos 2016 m. lapkričio 17 d. protokolas Nr. 4S-32 (2016). Bylos 43 tomas, 1-10 lapai

(132) UAB „Žagarės inžinerija“ pažymi, kad po Pirkimo Nr. 1 buvo sušaukta komisija, kuri patikrino nustatytų kainų pagrįstumą ir pripažino, kad kainos buvo nustatytos tinkamai, todėl negalima pripažinti, kad bendrovių sudarytas konkurenciją ribojantis susitarimas yra pavojingas ar sukėlęs didelę žalą. UAB „Žagarės inžinerija“ nurodo, jog bendrovių susirašinėjimas 2014 m. balandžio mėn. nebuvo susijęs su dalyvavimu Pirkime Nr. 1, todėl nepatenka į dalyvavimo draudžiamame susitarime laikotarpį. Taip pat nurodo, kad nėra byloje įrodymų, patvirtinančių, kad UAB „Žagarės inžinerija“ galima būtų pripažinti sudaryto draudžiamo susitarimo iniciatore ir baudos dydis negali būti didinamas.

(133) UAB „Žagarės inžinerija“ taip pat pateikė prašymą Konkurencijos tarybai, kuriuo prašo papildomai apklausti S. Š., M. V., A. V., N. N. ir galimai kitus konsultantus. Konkurencijos taryba šio prašymo 2016 m. spalio 31 d. nutarimu netenkino¹⁴⁰. Pastebėtina ir tai, kad Konkurencijos tarybai UAB „Fontas LT“ Pirkimo Nr. 1 komisijos narys M. V. paaiškino, kad viešojo pirkimo komisijos nariai yra atsakingi už pirkimo proceso priežiūrą ir tik patikrina, ar gauti pasiūlymai atitinka kvietime nurodytas sąlygas, be to, formų nerengia¹⁴¹.

Konkurencijos taryba k o n s t a t u o j a :

(134) Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1 punkte yra nurodyta, kad visi susitarimai, kuriais siekiama riboti konkurenciją arba kurie riboja ar gali riboti konkurenciją, yra draudžiami ir negalioja nuo jų sudarymo momento, įskaitant ir susitarimą tiesiogiai ar netiesiogiai nustatyti (fiksuoti) tam tikros prekės kainas arba kitas pirkimo ar pardavimo sąlygas. Pagal šio įstatymo 3 straipsnio 15 dalį susitarimu yra laikomi bet kokia forma (raštu ar žodžiu) dviejų ar daugiau ūkio subjektų sudarytos sutartys arba ūkio subjektų suderinti veiksmai, įskaitant bet kurio ūkio subjektų junginio (asociacijos, susivienijimo, konsorciumo ar pan.) arba šio junginio atstovų priimtą sprendimą.

(135) Atsižvelgus į tai, kad Konkurencijos įstatymo 1 straipsnio 3 dalis nurodo, jog šiuo įstatymu siekiama Lietuvos Respublikos ir Europos Sąjungos konkurencijos santykius reglamentuojančios teisės suderinimo, ir į tai, kad Konkurencijos įstatymo 5 straipsnis savo esme ir tikslais atitinka Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV) 101 straipsnio (anksčiau Europos Bendrijos steigimo sutarties 81 straipsnis) nuostatas, aiškinant bei taikant Konkurencijos įstatymo 5 straipsnį reikia atitinkamai vadovautis SESV 101 straipsnio taikymo praktika.

(136) Atsižvelgus į nurodytas Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio nuostatas, nagrinėjamu atveju yra svarbu nustatyti, ar UAB „Žagarės inžinerija“ ir UAB „Rovaltra“ atlikti veiksmai, dalyvaujant UAB „Fontas LT“ organizuotame Pirkime Nr. 1 technikai pirkti, gali būti laikomi susitarimu Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio prasme. Siekiant tai nustatyti, šiuo atveju pirmiausia reikia tinkamai įvertinti atitinkamą rinką, nustatyti joje konkuruojančius ūkio subjektus.

5. Atitinkama rinka ir jos dalyviai

(137) Atitinkama rinka apibrėžiama vadovaujantis Konkurencijos įstatymo 3 straipsnio 1 dalimi, kurioje atitinkama rinka įvardijama kaip tam tikros prekės rinka tam tikroje geografinėje teritorijoje, bei Konkurencijos tarybos paaiškinimais dėl atitinkamos rinkos apibrėžimo (toliau – Paaiškinimai dėl atitinkamos rinkos), patvirtintais Konkurencijos tarybos 2000 m. vasario 24 d. nutarimu Nr. 17, kurie parengti ir suderinti su Europos Komisijos pranešimu „Dėl atitinkamos rinkos apibrėžimo Bendrijos konkurencijos teisės tikslams“ (97/C 372/03).

¹⁴⁰ Bylos 42 tomas, 53-54 lapai.

¹⁴¹ 2016 m. lapkričio 11 d. Faktinių aplinkybių užfiksavimo protokolas. Bylos 35 tomas, 25 lapas. Apie šią papildomai nustatytą aplinkybę pažeidimu įtariamai ūkio subjektai buvo informuoti ir galėjo pasisakyti Konkurencijos tarybos 2016 m. lapkričio 15 d. posėdžio metu.

(138) Pagrindinis atitinkamos rinkos apibrėžimo tikslas yra nustatyti nagrinėjamų ūkio subjektų konkurentus, galinčius varžyti jų laisvę elgtis nepriklausomai nuo kitų rinkos dalyvių. Atitinkamos rinkos apibrėžimas apima keletą etapų. Pirmiausiai apibrėžiama prekės rinka, nustatant prekes, kurios yra ar gali būti pakeičiamos viena kita. Po to apibrėžiama geografinė rinka, nustatant teritoriją, kurioje tas pakeičiamumas vyksta ar gali vykti. Apibrėžus atitinkamą rinką, nustatomi rinkos dalyviai.

(139) Kaip pažymėjo Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (toliau – LVAT)¹⁴², rinkos apibrėžimas yra priemonė konkurencijos riboms tarp įmonių nustatyti ir apibrėžti, o pagrindinis jo tikslas – sistemingai nustatyti konkurencijos ribojimus, su kuriais susiduria tam tikros įmonės. LVAT taip pat nurodė, kad atitinkamos rinkos apibrėžimas nėra savitiksliis dalykas. Rinkos apibrėžimo tikslumas ir detalumas priklauso nuo nagrinėjamo pažeidimo pobūdžio¹⁴³. Nagrinėjant horizontalaus pobūdžio susitarimą, pasireiškiantį kainų derinimu, pakanka nustatyti, kad ūkio subjektai yra konkurentai, kadangi susitarimas dėl kainų derinimo tarp konkurentų, įskaitant ir teikiant pasiūlymus konkursams, savaime laikomas pažeidimu¹⁴⁴. Tokiu atveju nėra būtinybės galutinai ir tiksliai apibrėžti rinką¹⁴⁵. Dėl šios priežasties nagrinėjamu atveju taip pat nėra būtinybės detaliam analizuoti visų galimų prekės bei geografinės rinkos variantų bei su tuo susijusių ypatumų.

(140) Nagrinėjant galimus draudžiamus susitarimus tarp konkurentų dėl viešiesiems pirkimams teikiamų pasiūlymų derinimo, nėra būtinybės tiksliai apibrėžti atitinkamą rinką, tad ir tiksliai įvertinti prekės ypatumų nėra reikalaujama. Tokiu atveju pakanka nustatyti, kad viešuosiuose pirkimuose ūkio subjektai veikė kaip konkurentai, siūlydami įsigyti perkančiosios organizacijos pageidaujamą prekę¹⁴⁶.

(141) Tyrimo metu Konkurencijos taryba nustatė, kad 2014 m. vykdytame viešajame pirkime perkančioji organizacija UAB „Fontas LT“ pirkimo dokumentuose nurodė, kokią techniką pageidauja įsigyti, t. y. biomasės smulkintuvą su manipulatoriumi. Biomasės smulkintuvas – tai mobilus smulkintuvas, jungiamas prie žemės / miškų ūkio traktoriaus, skirtas smulkinti medieną bei jos atliekas¹⁴⁷. Manipulatorius apibūdinamas kaip krovimo kranas¹⁴⁸. Pirkimo dokumentuose taip pat nurodyta, kad perkančioji įmonė nori įsigyti ir traktorių¹⁴⁹.

(142) Pastebėtina, kad 2014 m. UAB „Fontas LT“ organizuoto viešojo Pirkimo Nr. 1 dalyviai, kaip nurodyta šio nutarimo 1 dalyje, vykdo įvairią su technikos pardavimu susijusią veiklą. UAB „Rovaltra“ – vykdo prekybą „įvairia vakarietiška technika“. UAB „Rovaltra“ Lietuvoje atstovauja Suomijos įmonę *Valtra Inc.*, gaminančią traktorius ir savaeigius krautuvus ir kitas įmones. UAB „Žagarės inžinerija“ pagrindinė veikla – pramoninių objektų statyba ir jų valdymas, lauko inžinerinių tinklų projektavimas ir klojimas, garo bei vandens šildymo katilų projektavimas ir įrengimas, kogeneracinių jėgainių statyba bei priežiūra.

(143) Taigi, įvertinus išdėstytas aplinkybes, prekės rinka nagrinėjamo pažeidimo vertinimo tikslais apibrėžiama kaip traktorių ir technikos medienai smulkinti ir krauti pardavimo rinka, o viešajame pirkime dalyvavę ūkio subjektai savo veiksmus derino perkančiajai organizacijai įsigyjant būtent tokio pobūdžio produktus.

¹⁴² LVAT 2013 m. sausio 21 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁵⁰²-801/2013 AB „Orlen Lietuva“ v Konkurencijos taryba.

¹⁴³ LVAT 2013 m. sausio 21 d. nutartis byloje Nr. A⁵⁰²-801/2013 (išplėstinė kolegija), AB „Orlen Lietuva“ v Konkurencijos taryba.

¹⁴⁴ LVAT 2012 m. balandžio 18 d. nutartis byloje Nr. A⁸⁵⁸-1704/2012, UAB „Autoūkis“ v Konkurencijos taryba.

¹⁴⁵ Bendrojo Teismo 2005 m. liepos 18 d. sprendimas byloje Nr. T-241/01, *Scandinavian airlines system v Komisija*, 99 punktas.

¹⁴⁶ LVAT 2012 m. birželio 21 d. nutartis byloje Nr. A⁵⁵²-2016/2012, UAB „Eksortus“, UAB „Specialus montažas – NTP“ v Konkurencijos taryba.

¹⁴⁷ UAB „Domingos prekyba“ internetinė svetainė <http://www.dominga.lt/lt/misko-technika/smulkintuvai-kesla/c645/>.

¹⁴⁸ Manipulatoriaus žodžio reikšmė – rankiniu, automatiiniu arba pusiau automatiiniu būdu valdomas įrenginys, kurio grandys gali atlikti sudėtingą erdvinį judesį, imituojantį žmogaus rankos veiksmus. Nagrinėjamu atveju tai krovimo kranas, <http://www.zodziai.lt/reiksme&word=Manipulatorius&wid=12078>.

¹⁴⁹ Bylos 1 tomas, 5 lapas.

(144) Vertinant traktorių ir technikos medienai smulkinti ir krauti pardavimo geografines ribas, atsižvelgtina į nagrinėjamų ūkio subjektų veiklos teritoriją bei jiems taikomo teisinio reguliavimo ypatumus.

(145) Tyrimo metu nustatyta, jog visos traktorių ir technikos medienai smulkinti ir krauti pardavimu užsiimančios įmonės veikia panašiomis sąlygomis visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje, viešųjų pirkimų konkursuose gali dalyvauti ūkio subjektai iš bet kurios Lietuvos Respublikos dalies¹⁵⁰. Be to, nagrinėjamuose viešuosiuose pirkimuose dalyvaujančios bendrovės veikia Lietuvos Respublikoje ir iš esmės nesusiduria su ūkinės veiklos teisiniais apribojimais ar kitomis veiklos kliūtimis, kurios nulemtų ūkio subjektų pasiskirstymą smulkesnėmis, nei Lietuvos Respublika, veiklos teritorijomis.

(146) Įvertinus sunkumus, kylančius dėl viešųjų pirkimų teisinio reglamentavimo skirtumų ir kalbos barjero, siekiant tinkamai įvykdyti procedūrinius formalumus ir atitikti tiekėjų kvalifikacijos reikalavimus, galima teigti, kad kitų valstybių ūkio subjektai susiduria su kliūtimis siekdami dalyvauti Lietuvoje rengiamuose viešuosiuose pirkimuose. Taigi traktorių ir technikos medienai smulkinti ir krauti pardavimo geografinė rinka yra apibrėžtina ne siauriau kaip Lietuvos Respublikos teritorija.

(147) Apibendrinant aukščiau išdėstytus argumentus, nagrinėjamu atveju atitinkama rinka apibrėžiama kaip traktorių ir technikos medienai smulkinti ir krauti pardavimo Lietuvos Respublikos teritorijoje rinka.

(148) Vadovaujantis Konkurencijos įstatymo 3 straipsnio 9 dalimi, ūkio subjektai, kurie toje pačioje atitinkamoje rinkoje susiduria arba gali susidurti su tarpusavio konkurencija, laikytini konkurentais.

(149) Kaip jau minėta nutarimo (140) pastraipoje, ūkio subjektai, kurie teikia pasiūlymus tame pačiame viešajame pirkime, yra tiesiogiai konkuruojantys tarpusavyje siūlydami pirkimo objektu esančias analogiškas prekes ar paslaugas.

(150) Atsižvelgus į aukščiau nurodytas aplinkybes, UAB „Fontas LT“ organizuotame Pirkime Nr. 1 technikai pirkti dalyvavusios UAB „Žagarės inžinerija“ ir UAB „Rovaltra“ yra laikomos konkurentėmis, nepriklausomai nuo UAB „Rovaltra“ subjektyvios nuomonės, jog UAB „Rovaltra“ nelaiko UAB „Žagarės inžinerija“ savo konkurente.

6. Nagrinėjamų ūkio subjektų veiksmų vertinimas Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio prasme

(151) Vadovaujantis Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio 1 dalimi, visi susitarimai, kuriais siekiama riboti konkurenciją arba kurie riboja ar gali riboti konkurenciją, yra draudžiami ir negalioja nuo jų sudarymo momento. To paties straipsnio 1 dalies 1 punktą draudžia susitarimus tiesiogiai ar netiesiogiai nustatyti (fiksuoti) tam tikros prekės kainas arba kitas pirkimo ar pardavimo sąlygas. Konkurencijos įstatymo 3 straipsnio 15 dalis susitarimą apibrėžia kaip bet kuria forma (raštu ar žodžiu) dviejų ar daugiau ūkio subjektų sudarytas sutartis arba ūkio subjektų suderintus veiksmus, įskaitant bet kurio ūkio subjektų junginio (asociacijos, susivienijimo, konsorciumo ir pan.) arba šio junginio atstovų priimtą sprendimą.

(152) LVAT bei Europos Sąjungos Teisingumo Teismo (toliau – ESTT) praktikoje pripažįstama, jog tam, kad būtų sudarytas susitarimas Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio ir SESV 101 straipsnio prasme, pakanka nustatyti eksplicitinį arba implicitinį šalių valios (norų, ketinimų) sutapimą (suderinimą) veikti rinkoje atitinkamu būdu, o subjektyvūs pareiškėjų siekiai, dalyvaujant

¹⁵⁰ Minėtos Pirkimo taisyklės, kuriomis turi vadovautis projekto vykdytojas, prekių, darbų ar paslaugų tiekėjų apibrėžia kaip ūkio subjektą (fizinį ar juridinį asmenį arba tokių asmenų grupę), galintį pasiūlyti arba siūlantį prekes, paslaugas ar darbus ir nenustato jokių teisinių apribojimų, susijusių su ūkio subjektų registracijos/buveinės teritorija, dėl kurių jie negalėtų dalyvauti viešajame pirkime.

susitarime, paprastai neturi jokios reikšmės¹⁵¹. Be to, šalių valia gali išplaukti tiek iš sutarties sąlygų, tiek iš šalių elgesio, nes susitarimais taip pat pripažįstami ne tik formalūs, rašytiniai susitarimai (rašytinės sutarties sudarymas), bet ir žodiniai susitarimai ar net teisiškai neįpareigojantys dokumentai. Net iš pirmo žvilgsnio vienašalis aktas, nepriklausomai nuo jo formos, gali būti laikomas susitarimu, jei jis išreiškia bendrą bent dviejų šalių valią. Atitinkamai šalių valia gali būti išreikšta tiek tiesiogiai, tiek netiesiogiai (numanomai, neišreiškiant žodžiais, „nebyliai“)¹⁵².

(153) Atsižvelgus į šiuos išaiškinimus, darytina išvada, kad vertinant nagrinėjamo 2014 m. UAB „Fontas LT“ organizuoto Pirkimo Nr. 1 dalyvių veiksmus Konkurencijos įstatymo 3 straipsnio 15 dalies ir 5 straipsnio prasme, būtina įvertinti, ar tyrimo metu nustatytos aplinkybės leidžia daryti pagrįstą išvadą, jog nagrinėjami ūkio subjektai kokiu nors būdu išreiškė bendrą valią dėl pasiūlymų sąlygų, jų pateikimo ar nepateikimo, dalyvaujant šiuose viešuosiuose pirkimuose

(154) Kaip minėta, susitarimai konkurencijos teisės prasme suprantami plačiai, be kita ko, jie apima ir bet kokia forma derinamus ūkio subjektų veiksmus. Teismų praktikoje pripažįstama, kad suderinti veiksmai yra ūkio subjektų tarpusavio koordinavimo forma, kuri, nors ir neišsivystė iki sutarties sudarymo tiesiogine prasme, tačiau sąmoningai leidžia pakeisti su konkurencija susijusią riziką praktiniu bendradarbiavimu¹⁵³. Taip pat pažymėtina, kad vertinant ūkio subjektų elgesį (suderintus veiksmus), nereikalaujama, kad šalys būtų parengusios realų veiksmų „planą“, tačiau vienareikšmiškai pripažįstama, kad pagal konkurencijos sampratą, kiekvienas ūkio subjektas privalo savarankiškai nustatyti bendrojoje rinkoje įgyvendinamą politiką ir sąlygas, kurias jis ketina siūlyti savo klientams. Šis savarankiškumo reikalavimas neatima iš ūkio subjektų teisės sumaniai prisitaikyti prie esamo ar numanomo jų konkurentų elgesio, tačiau jis griežtai draudžia bet kokius tiesioginius ar netiesioginius šių subjektų ryšius, kurių tikslas ar poveikis yra tokių konkurencijos sąlygų, kurios neatitinka įprastų nagrinėjamos rinkos sąlygų, sukūrimas¹⁵⁴.

(155) Vertinant, ar buvo derinami tarpusavio veiksmai, pakanka nustatyti, kad atskleisdamas savo ketinimus konkurentas turėjo eliminuoti ar bent jau žymiai sumažinti netikrumą dėl jo paties elgesio rinkoje. Jei ūkio subjektai, kurie derino savo veiksmus, ir toliau vykdė aktyvią veiklą rinkoje, yra preziumuojama, kad šie ūkio subjektai, pasirinkdami savo veiklos kryptį rinkoje, atsižvelgia į informaciją, kuria keitėsi su savo konkurentais¹⁵⁵.

(156) Pažymėtina, kad ne visais atvejais yra įmanoma nustatyti, jog konkurentai tiesiogiai bendravo tarpusavyje, tačiau tai nereiškia, jog draudžiamas susitarimas dėl šios priežasties nėra sudarytas. Pripažįstama, kad net jeigu randama dokumentų, aiškiai rodančių neteisėtą ryšį tarp ūkio subjektų, jie paprastai yra tik fragmentiški bei pavieniai, todėl tam tikras aplinkybes dažnai reikia nustatyti naudojant dedukcijos metodą. Daugeliu atvejų tai, ar egzistuoja antikoncepciniai veiksmai ar susitarimai, turi būti nustatoma remiantis tam tikrais sutapimais ir nuorodomis, kurie,

¹⁵¹ LVAT 2011 m. kovo 28 d. sprendimas byloje Nr. A⁵²⁵-2577/2011, *Lietuvos komunikacijos agentūrų asociacija (KOMAA) ir kt. v. Konkurencijos taryba*; LVAT 2011 m. gegužės 27 d. sprendimas byloje Nr. A⁸⁵⁸-294/2011, *UAB „Anoniminių darboholikų klubas“ v. Konkurencijos taryba*; LVAT 2011 m. birželio 23 d. nutartis byloje Nr. A⁴⁴⁴-1433/2011, *UAB „Elektromarktas“, UAB „Forum Cinemas Home Entertainment“ ir kiti v. Konkurencijos taryba*; Bendrojo Teismo 2000 m. spalio 26 d. sprendimas byloje Nr. T-41/96 *Bayer v. Komisija*, 68 p.

¹⁵² LVAT 2012 m. sausio 26 d. nutartis byloje Nr. A⁸⁵⁸-269/2012, *UAB „Puse Plus Kaunas“ v. Konkurencijos taryba*; Teisingumo Teismo 1970 m. liepos 15 d. sprendimas byloje 41/69ACF *Chemiefarma NV v. Komisija*; Teisingumo Teismo 2006 m. liepos 13 d. sprendimas byloje C-74/04 P *Komisija v. Volkswagen*; Teisingumo Teismo 1983 m. spalio 25 d. sprendimas byloje 107/82 *AEG-Telefunken v. Komisija*.

¹⁵³ Teisingumo Teismo 2009 m. birželio 4 d. sprendimas byloje Nr. C-8/08 *T-Mobile ir kt. v. Nyderlandų konkurencijos institucija*, [2009] ECR I-04529, 26 punktą.

¹⁵⁴ Pvz., LVAT 2006 m. gegužės 11 d. nutartis byloje Nr. A¹-686/2006; Teisingumo Teismo 1975 m. gruodžio 16 d. sprendimas sujungtose bylose Nr. C-40-48/73 *Suiker Unie v. Komisija*, 1999 m. liepos 8 d. sprendimas byloje Nr. C-199/92 P *Hüls v. Komisija*; Bendrojo Teismo 2008 m. liepos 8 d. sprendimas byloje Nr. T-53/03 *BPB v. Komisija*.

¹⁵⁵ Teisingumo Teismo 1999 m. liepos 8 d. sprendimas *Komisija v. Anic Participazioni Spa*.

nagrinėjami kartu ir nesant kito logiško paaiškinimo, gali būti konkurencijos taisyklių pažeidimo įrodymas¹⁵⁶.

6.1. UAB „Žagarės inžinerija“ ir UAB „Rovaltra“ sudarytas susitarimas

(157) Kaip nurodyta nutarimo (37) pastraipoje, UAB „Fontas LT“ organizuotame Pirkime Nr. 1 dalyvavo UAB „Žagarės inžinerija“, UAB „Rovaltra“ ir UAB „Bjoras“.

(158) Nagrinėjant UAB „Žagarės inžinerija“ ir UAB „Rovaltra“ susitarimą dėl suderintų komercinių pasiūlymų pateikimo, nustatyti tiesioginiai šių įmonių bendravimo įrodymai.

(159) Bendrovių atstovai susirašinėjo elektroniniais laiškais dar iki UAB „Fontas LT“ Pirkimo Nr. 1 paskelbimo. Kaip nurodyta nutarimo (57) pastraipoje, UAB „Žagarės inžinerija“ direktorius D. K. UAB „Rovaltra“ komercijos direktoriui J. T. išsiuntė elektroninį laišką, kuriame rašoma: „*ok siuskit pasiūlyma tokiam traktoriui, adresuota UAB „Fontas LT“ sumai 339000 LTL + PVM*“. Be to, UAB „Žagarės inžinerija“ direktorius D. K. išsiuntė laišką UAB „Rovaltra“ komercijos direktoriui J. T., kuriame rašoma: „*Ar galite su savo traktoriumi suta sumergeinti I viena ir padaryti pasiūlyma kaip vieno*“ (nutarimo (59) pastraipa). Prie šios žinutės buvo prisegtas 2014 m. balandžio 18 d. UAB „Domingos prekyba“ komercinis pasiūlymas, kuriame yra nurodomos medienos smulkintuvo Kesla C645S ant vienašio vežimėlio ir manipulatorius Kesla 500T techniniai parametrai ir pardavimo kaina – 106 900,00 Eur (369 104,32 Lt). Šio komercinio pasiūlymo gavėjas yra nurodytas UAB „Fontas LT“.

(160) Tyrimo metu Konkurencijos taryba nustatė, kad UAB „Fontas LT“ bendrą pasiūlymą (traktorius už 339 000 Lt ir smulkintuvas su manipulatoriumi už 369 104,32 Lt) ir pateikė Nacionalinei mokėjimo agentūrai, teikdama paraišką (nutarimo (64) pastraipa). Pažymėtina, jog pasiūlyme nurodytos įrangos Pirkimui Nr. 1 sumos (708 104,32 Lt) centų tikslumu sutampa su UAB „Žagarės inžinerija“ nurodytomis sumomis (708 104,32 Lt) UAB „Rovaltra“ komercijos direktoriui J. T.. Atsižvelgus į tai, jog UAB „Žagarės inžinerija“ direktorius D. K. nurodė, jog turėjo minėtą UAB „Fontas LT“ pasiūlymą, pateiktą Nacionalinei mokėjimo agentūrai, teigtina, kad UAB „Žagarės inžinerija“ žinojo apie tokį pasiūlymą.

(161) Taigi, jau šiame etape bendrovės suderino UAB „Fontas LT“ Pirkime Nr. 1 teikiamų komercinių pasiūlymų orientacines kainas. UAB „Žagarės inžinerija“ el. laiške, adresuotame būtent UAB „Rovaltra“ nurodė tikslias Pirkimui Nr. 1 skirtos produkcijos kainas, taip pat, kad traktoriumi papildytas pasiūlymas turi būti adresuotas UAB „Fontas LT“ (nutarimo (57) pastraipa). Šios aplinkybės rodo, kad UAB „Žagarės inžinerija“ nurodė bendrą Pirkimo Nr. 1 orientacinę kainą, tuo pačiu informuodama apie būsimo Pirkimo Nr. 1 biudžetą. Tai, kad bendrovės tarpusavyje derino UAB „Fontas LT“ teikiamas komercinių pasiūlymų kainas, rodo, kad joms buvo žinoma, koks tiksliai pirkimas yra planuojamas vykdyti, kokias tiksliai prekes ir kokiomis kainomis galės įsigyti perkančioji organizacija – UAB „Fontas LT“ biudžetas Pirkimui Nr. 1 buvo 708 104,32 Lt. Be to, bendrovės apklausos metu pačios patvirtino, kad 2014 m. balandžio mėn. elektroninis susirašinėjimas buvo susijęs su Pirkimu Nr. 1. Dėl šių priežasčių nėra pagrindo sutikti su UAB „Žagarės inžinerija“, jog 2014 m. balandžio mėn. el. susirašinėjimas nėra susijęs su Pirkimu Nr. 1, nes pastarasis pirkimas dar nebuvo paskelbtas.

(162) Nors UAB „Rovaltra“ nurodo, kad žinojo, jog laimėjusi konkursą ji galės įsigyti reikiamą manipuliatorių iš Estijos įmonės *Agri Market*, vis dėlto Tyrimo metu nustatytos aplinkybės rodo, jog UAB „Rovaltra“ teikdama komercinį pasiūlymą nesielgė savarankiškai. UAB „Rovaltra“

¹⁵⁶ LVAT 2012 m. balandžio 18 d. nutartis byloje Nr. A⁸⁵⁸-1704/2012, *UAB „Autoūkis“ v Konkurencijos taryba*; LVAT 2012 m. balandžio 18 d. nutartis byloje Nr. A⁸⁵⁸-293/2012, *UAB „Autodina“ v Konkurencijos taryba*; LVAT 2012 m. balandžio 18 d. nutartis byloje Nr. A⁸⁵⁸-290/2012, *UAB „Moller Auto“ v Konkurencijos taryba*; Teisingumo Teismo 1975 m. gruodžio 16 d. sprendimas sujungtose bylose 40-48/73, Teisingumo Teismo 2010 m. liepos 1 d. sprendimas byloje Nr. C-407/08 P, *Knauf Gips KG v Komisija*, (2010) ECR I-06375, 49 punktą; Teisingumo Teismo sprendimas byloje Nr. C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P ir C-219/00 P, *Aalborg Portland ir kt. v Komisiją* 55–57 punktai.

nurodė, jog teikdama komercinį pasiūlymą atskirai dėl smulkintuvo su manipulatoriumi pirkimo į produkcijos tiekėjus nesikreipė, nors pati UAB „Rovaltra“ tokių medienos smulkintuvų neturi (nutarimo (90) pastraipa). Be to, UAB „Rovaltra“ atstovė advokatė Konkurencijos tarybos 2016 m. birželio 15 d. posėdžio metu nurodė, kad UAB „Rovaltra“ apskaičiavo Pirkime Nr. 1 teiktiną smulkintuvo ir manipulatoriaus kainą, atsižvelgdama į tai, kad rinkoje smulkintuvą įmonė galėjo įsigyti už 369 104,00 Lt be PVM, pridėjo prie jo vidutinį 13,00 proc. dydžio antkainį. Ši aplinkybė patvirtina, kad UAB „Rovaltra“, teikdama komercinį pasiūlymą, vadovavosi 2014 m. balandžio 29 d. elektroniniame laiške UAB „Žagarės inžinerija“ pateikta kaina (369 104,00 Lt be PVM). Atitinkamai UAB „Rovaltra“, žinodama apie su UAB „Žagarės inžinerija“ suderintas orientacines kainas ir teikdama komercinį pasiūlymą su ženkliai didesne kaina, negalėjo nežinoti, kad su tokiu pasiūlymu Pirkime Nr. 1 nelaimės.

(163) UAB „Rovaltra“ teigimu, 2014 m. balandžio mėn. vykęs el. susirašinėjimas nepatvirtina veiksmų derinimo ir pažymi, jog UAB „Rovaltra“ neatsakė į UAB „Žagarės inžinerija“ direktoriaus D. K. el. laišką. Be to, bendrovė nurodo, kad nežinojo apie tai, kad UAB „Domingos prekyba“ perkančiajai organizacijai UAB „Fontas LT“ pateikė orientacinį pasiūlymą, būtent su UAB „Žagarės inžinerija“ nurodyta kaina. Vertinant šiuos argumentus, atkreiptinas dėmesys į tai, kad jei neįrodyta priešingai, preziumuojama, kad įmonės, dalyvaujančios suderintuose veiksmuose ir toliau veikiančios toje rinkoje, atsižvelgia į informaciją, kuria buvo apsikeista su konkurentais, kai sprendžia dėl elgesio rinkoje¹⁵⁷. Be to, suderintais veiksmais gali būti laikomas ir toks elgesys, kai viena įmonė atskleidžia strateginę informaciją konkurentui(-ams), o tas konkurentas(-ai) ją priima¹⁵⁸. Informacija gali būti atskleidžiama, pavyzdžiui, paštu, el. paštu, telefonu, per susitikimą ir t. t. Tokiu atveju nesvarbu, ar tik viena įmonė vienašališkai informuoja konkurentus apie planuojamą elgesį rinkoje, ar visos dalyvaujančios įmonės viena kitą informuoja apie atitinkamus svarstymus ir ketinimus. Jei viena įmonė atskleidžia konkurentams strateginę su savo būsima komercine politika susijusią informaciją, sumažėja visų susijusių konkurentų strateginis netikrumas dėl rinkos veikimo ateityje ir padidėja rizika, kad sumažės konkurencija ir bus imtasi slaptų veiksmų¹⁵⁹. Taigi, aplinkybė, jog UAB „Rovaltra“ komercijos direktorius neatsakė į UAB „Žagarės inžinerija“ elektroninį laišką, nepaneigia susitarimo buvimo (UAB „Rovaltra“ buvo žinomos tikslios prekių kainos bei planuojamas biudžetas).

(164) Tai, kad UAB „Žagarės inžinerija“ ir UAB „Rovaltra“, dalyvaudamos Pirkime Nr. 1, derino veiksmus, taip pat patvirtina patikrinimo metu *First Opportunity OU* gamybos direktoriui N. N. priklausančiame kompiuteryje rastas dokumentas „Fontas.xls“, kuriame yra nurodytos su Pirkimu Nr. 1 susijusios detalės: pasiūlymus derinę asmenys ir kainos (nutarimo (87) pastraipa). Lentelės stulpelyje „Derino“ antroje eilutėje „Kesla C645“ yra įrašas „D./T./N.“, trečioje eilutėje „Valtra T193H“ yra įrašas „D./T.“. Šie įrašai dar kartą patvirtina, kad už komercinių pasiūlymų teikimą (jų derinimą) buvo atsakingi UAB „Žagarės inžinerija“ direktorius D. K. ir UAB „Rovaltra“ komercijos direktorius J. T..

(165) Nesutiktina su UAB „Žagarės inžinerija“ argumentu, jog negalima remtis 7 lentele, kadangi dokumentas buvo sukurtas vėliau nei vyko Pirkimas Nr. 1. Vertinant šį dokumentą, pastebėtina, kad jis parodo istorinius duomenis, susijusius su veiksmų derinimu, be to, 7 lentelėje nurodytos kainos yra identiškos (arba labai panašios) į kainas, už kurias buvo nupirktos prekės (nutarimo (88) pastraipa).

(166) Nagrinėjant UAB „Žagarės inžinerija“ ir UAB „Rovaltra“ susitarimą dėl suderintų komercinių pasiūlymų pateikimo, nustatyti tiesioginiai įmonių bendradarbiavimo įrodymai ir vėliau po UAB „Fontas LT“ organizuoto Pirkimo Nr. 1.

¹⁵⁷ LVAT 2016 m. gegužės 2 d. sprendimas adm. byloje Nr. A-97-858/2016, UAB „Eturas“ ir kt. v Konkurencijos taryba.

¹⁵⁸ 2000 m. kovo 15 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo Nr. T-25/95 *Cimenteries* ir kt., 1849 punktą.

¹⁵⁹ LVAT 2016 m. gegužės 2 d. sprendimas adm. byloje Nr. A-97-858/2016, UAB „Eturas“ ir kt. v Konkurencijos taryba.

(167) Kaip nurodyta nutarimo (73) pastraipoje, 2015 m. vasario 12 d. UAB „Žagarės inžinerija“ paruošė Pirkimui Nr. 1 skirtą dokumentą už UAB „Rovaltra“ ir jį išsiuntė šios bendrovės darbuotojui pasirašyti atgaline data. UAB „Rovaltra“ komercijos direktorius J. T. pasirašė raštą atgaline data dėl Pirkimo Nr. 1 ir išsiuntė atitinkamą raštą UAB „Fontas LT“ ir UAB „Žagarės inžinerija“ direktoriui D. K. bei nurodė, kad jei kas ne taip, jam paskambintų ir ištaisys.

(168) UAB „Žagarės inžinerija“ taip pat paprašė UAB „Rovaltra“, kad ši bendrovė pateiktų analogiško turinio raštą ir UAB „Bjoras“ vardu (nutarimo (74) pastraipa).

(169) UAB „Rovaltra“ komercijos direktorius J. T. Konkurencijos tarybai paaiškino, kad „*jiems prie bylos trūko šių dokumentų, arba iš anksčiau buvo pametę, todėl prašė pakartoti*“, taip pat paminėjo: „*Mes tokia biurokratija neužsiimama, jie pakiša, prašo pasirašyti, prašo pagalbos <...> paprašom kitų firmų, bendradarbiaujam*“ (nutarimo (105) pastraipa). Šios aplinkybės taip pat patvirtina, kad UAB „Rovaltra“ pasiūlymo Pirkime Nr. 1 savarankiškai neteikė, o UAB „Rovaltra“ tiesiog vykdė kitų asmenų nurodymus.

(170) Aplinkybė, jog UAB „Žagarės inžinerija“ ėmėsi iniciatyvos rinkti ir ruošti Pirkimui Nr. 1 reikalingus dokumentus už kitas pirkime dalyvavusias bendroves, taip pat rodo, kad už pasiūlymų teikimo Pirkimui Nr. 1 organizavimą buvo atsakinga UAB „Žagarės inžinerija“.

(171) STT ikiteisminio tyrimo metu surinkta informacija papildomai patvirtina UAB „Žagarės inžinerija“ ir UAB „Rovaltra“ susitarimą dėl suderintų komercinių pasiūlymų pateikimo. UAB „Agrobiokonsultacijos“ direktorius D. J., kalbėdamas apie savo ir savo partnerio „Žagarės inžinerija“ veiksmus, susijusius su Pirkimu Nr. 1, nurodė: „*Rovaltra <...> jie tikrai išvis <...> tik pateikė komercinį pasiūlymą ir ne prie ko. <...> mes jaučiamės labai blogai, nes mes juos įtraukėm ir paprašėm, kad jie pateiktų komercinį pasiūlymą. <...> tai aš manau, kad jeigu jiems skirtų baudą, tą baudą mes susimokėtume*“ (nutarimo 3.6 dalis). Šie įrodymai papildomai patvirtina, kad UAB „Rovaltra“ pateikė komercinį pasiūlymą Pirkime Nr. 1 būtent UAB „Žagarės inžinerija“ prašymu, ir UAB „Rovaltra“ iš anksto žinojo, kad šio konkurso ji nelaimės.

(172) Nagrinėjant UAB „Rovaltra“ ir UAB „Žagarės inžinerija“ susitarimą dėl suderintų pasiūlymo pateikimo, nustatyti pateiktų komercinių pasiūlymų turinio ir formos panašumai bei identiški, nurodyto UAB „Fontas LT“ pasiūlymo formoje, pakeitimai (nutarimo 3.2 dalis).

(173) Dalis tyrimo metu nustatytų sutapimų pasireiškia vienodu žodžių pabraukimu ar pabraukimo nebuvimu. Bendrovės vienodai palieka UAB „Fontas LT“ pateiktoje formoje nurodytus pabraukimus pasiūlymo datos ir numerio bei dienraščio eilutėse ir eilutėje bendrovės atstovo parašui, vardui, pavardei (nutarimo (43)- (45) pastraipos), tačiau vienodai panaikina pabraukimus pasiūlymo galiojimo bei bendros pasiūlymo kainos eilutėse (nutarimo (47) ir (48) pastraipos), taip pat bendrovių pasiūlymuose yra vienodi netikslumai, pavyzdžiui, žodis „data“ įrašomas ne toje vietoje, kurioje yra nurodyta UAB „Fontas LT“ pateiktoje pasiūlymo formoje (nutarimo (43) pastraipa).

(174) UAB „Rovaltra“ ir UAB „Žagarės inžinerija“ pasiūlymuose vienodai formatuojami žodžiai (t. y. datos rašymas skaitmeniniu formatu), nors UAB „Fontas LT“ pateiktoje formoje nėra nurodomas toks formatavimo reikalavimas; vienodai pakeičiamas žodžių išdėstymas eilutėje (pavyzdžiui, dienraštis, kuriame išspausdintas skelbimas ir data), nors pateiktoje formoje nurodomas kitoks eiliškumas. Taip pat pasiūlymuose vienodai išbraukiami UAB „Fontas LT“ pateiktoje formoje nurodyti žodžiai „*vardas*“, „*pavardė*“, „*parašas*“, nors kitoje vietoje žodžiai po brūkšneliais „*data*“, „*spaudos leidinio data ir pavadinimas*“ – vienodai paliekami (nutarimo (43) ir (45) pastraipos).

(175) Taip pat nustatyta, kad ir UAB „Rovaltra“, ir UAB „Žagarės inžinerija“ pasiūlymų stulpeliuose „Lapų skaičius“ nurodyti skaičiai „2“ yra įrašyti ranka (nors visame pasiūlymo tekste naudojamas spausdintinis tekstas), ir šie įrašyti skaičiai vizualiai yra labai panašūs. UAB „Rovaltra“ direktorius J. T. nurodė, kad tai ne jo raštas, o UAB „Žagarės inžinerija“ direktorius D. K. apklausos metu pabandęs parašyti, nurodė, kad gali būti ir jo raštas (nutarimo (51) pastraipa). Atsižvelgus į tai, rašysenos sutapimas yra vertinamas kaip viena iš aplinkybių, patvirtinančių pasiūlymų suderinimą.

(176) Apklausų metu dėl konkursinių pasiūlymų pateikimo UAB „Žagarės inžinerija“ direktorius D. K. Konkurencijos tarybai nurodė, kad jei pasiūlymą pasirašė jis, vadinasi, parengė jis. Vėliau UAB „Žagarės inžinerija“ atstovas advokatas nurodė, kad sutapimai galėjo atsirasti dėl UAB „Fontas LT“ darbuotojų ir konsultanto S. Š. (nutarimo (89) ir (108) pastraipos). UAB „Rovaltra“ komercijos direktorius J. T. Tyrimo metu paaiškino, jog pasiūlymas ne jų ruoštas, pasiūlymas ruoštas UAB „Fontas LT“ arba UAB „Fontas LT“ konsultantų. Vėliau UAB „Rovaltra“ atstovė advokatė nurodė, kad UAB „Fontas LT“ atsiųsta Tiekėjo pasiūlymo dėl prekių, paslaugų ar darbų forma buvo su tam tikrais užpildymais, tačiau informaciją dėl kainos, parašo, atstovaujančio asmens, direktorius J. T. įrašė pats (nutarimo (90) ir (108) pastraipos).

(177) Vertinant šiuos UAB „Žagarės inžinerija“ ir UAB „Rovaltra“ darbuotojų paaiškinimus dėl aplinkybių, susijusių su komercinių pasiūlymų teikimu, pasiūlymų turinio ir formos panašumų bei formos pakeitimų, pažymėtina, kad bendrovių pateikti paaiškinimai nėra nuoseklūs, skiriasi Konkurencijos tarybos Tyrimo eigoje ir niekaip nepaaiškina Tyrimo metu nustatytų aplinkybių visumos.

(178) Kaip matyti, pirminiai bendrovių darbuotojų paaiškinimai yra abstraktūs ir nepaaiškina visų Tyrimo metu nustatytų pasiūlymų turinio ir formos panašumų bei formos pakeitimų. Vėlesni UAB „Rovaltra“ ir UAB „Žagarės inžinerija“ paaiškinimai, jog sutapimai atsirado dėl konsultanto S. Š. veiksmų, taip pat nepaneigia veiksmų derinimo. Konkurencijos tarybai S. Š. patvirtino, kad neruošė UAB „Fontas LT“ Tiekėjo pasiūlymo dėl prekių, paslaugų ar darbų formos, nebuvo tarpininku tarp UAB „Fontas LT“ ir tiekėjų Pirkime Nr.1, be kita ko, nepildė UAB „Bjoras“, UAB „Žagarės inžinerija“ ir UAB „Rovaltra“ pasiūlymų formų Pirkime Nr.1. UAB „Fontas LT“ vadovai taip pat nenurodė, kad S. Š. prisidėjo, rengiant UAB „Fontas LT“ Tiekėjo pasiūlymo dėl prekių, paslaugų ar darbų formą. Tai, kad S. Š. neprisidėjo prie pasiūlymo formų pildymo, patvirtina ir tai, kad S. Š. rengta ir UAB „Fontas LT“ pateikta pasiūlymo formos nesutampa (nutarimo 3.5 dalis). Be to, kaip nurodė ir UAB „Fontas LT“ Pirkimo Nr. 1 komisijos narys M. V., Pirkimo Nr. 1 komisijos nariai taip pat nerengė konkurso dokumentų.

(179) Nors UAB „Rovaltra“ nurodo, kad ji savarankiškai užpildė tik tuos laukelius, kuriuose nurodoma kaina, taip pat laukelius skirtus parašui ir atstovaujančiam asmeniui įrašyti, atkreiptinas dėmesys į tai, kad ir šių laukelių formatavimas sutampa su UAB „Žagarės inžinerija“ pasiūlymo formatavimu: vietose kainai įrašyti vienodai panaikinamas brūkšnelis (nors kitose pasiūlymų vietose jis vienodai išlieka), taip pat vienodai dingsta žodžiai po brūkšneliais „*parašas*“, „*vardas pavardė*“ (nors kitoje vietoje žodžiai po brūkšneliais išlieka) (nutarimo (45) ir (47) pastraipos).

(180) Kaip jau minėta, vertinant, ar yra surinkta pakankamai įrodymų, pagrindžiančių draudžiamo susitarimo sudarymą, teismų praktikoje yra ne kartą nurodyta, jog išvadą apie antikoncepcinių veiksmų egzistavimą galima daryti, remiantis tam tikru skaičiumi sutapimų ir požymių, kurie, vertinami kartu, kai nėra kitokio logiško paaiškinimo, gali būti konkurencijos taisyklių pažeidimo įrodymas¹⁶⁰. Įvertintus tai, kad bendrovės pateikia paaiškinimus tik dėl pavienių aplinkybių, be kita ko, paaiškinimai nėra nuoseklūs ir skiriasi Tyrimo eigoje, o taip pat Tyrimo metu nebuvo nustatyta įrodymų, kuriais remiantis konkursinių pasiūlymų formos ir turinio panašumą būtų galima paaiškinti kitaip nei suderintų veiksmų egzistavimu, aukščiau išdėstyti UAB „Žagarės inžinerija“ ir UAB „Rovaltra“ pasiūlymų formos sutapimai, elektroninis susirašinėjimas bei kitos tyrimo metu nustatytos aplinkybės leidžia daryti išvadą, jog UAB „Žagarės inžinerija“ ir UAB „Rovaltra“ derino savo veiksmus 2014 m. UAB „Fontas LT“ organizuotame Pirkime Nr. 1 ir pateikė suderintus komercinius pasiūlymus.

¹⁶⁰ LVAT 2012 m. balandžio 18 d. nutartis byloje Nr. A⁸⁵⁸-1704/2012, UAB „Autoūkis“ v Konkurencijos taryba; LVAT 2012 m. balandžio 18 d. nutartis byloje Nr. A⁸⁵⁸-293/2012, UAB „Autodina“ v Konkurencijos taryba; LVAT 2012 m. balandžio 18 d. nutartis byloje Nr. A⁸⁵⁸-290/2012, UAB „Moller Auto“ v Konkurencijos taryba; Teisingumo Teismo 2014 m. gegužės 22 d. sprendimo Nr. C-35/12 P byloje *Plásticos Espanoles SA (ASPLA) prieš Europos Komisiją*, 22 punktą bei jame nurodytą ESTT praktiką.

(181) Remdamasi tuo, kas paminėta, Konkurencijos taryba daro išvadą, jog UAB „Žagarės inžinerija“ ir UAB „Rovaltra“ būdamos konkurentėmis, veikė ne savarankiškai, o derino savo veiksmus tarpusavyje dalyvaudamos 2014 m. UAB „Fontas LT“ vykdytame Pirkime Nr. 1. UAB „Žagarės inžinerija“ ir UAB „Rovaltra“ pateikė tarpusavyje suderintus komercinius pasiūlymus ir tokiu būdu sudarė susitarimą Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio prasme.

(182) Vertinant UAB „Rovaltra“ ir UAB „Žagarės inžinerija“ argumentą, kad S. Š., UAB „Fontas LT“ darbuotojų D. A. bei G. B. paaiškinimai nesutampa bei skiriasi tam tikrais klausimais, pažymėtina, jog minėtų asmenų paaiškinimai nepaneigia Tyrimo metu surinktų įrodymų, patvirtinančių susitarimo buvimą: (a) UAB „Rovaltra“ ir UAB „Žagarės inžinerija“ bendravo dėl Pirkimo Nr. 1 elektroniniais laiškais dar iki Pirkimo Nr. 1 paskelbimo, (b) bendrovės taip pat bendravo vėliau po Pirkimo Nr. 1 dėl dokumentų rengimo atgaline data, (c) STT tyrimo metu surinkta medžiaga, (d) N. N. kompiuteryje rasta 7 lentelė, (e) nustatyti UAB „Rovaltra“ ir UAB „Žagarės inžinerija“ pateiktų komercinių pasiūlymų turinio ir formos panašumai bei identiški pakeitimai.

(183) UAB „Žagarės inžinerija“ teigimu, vertinant parodymus, negalima spręsti, kokie liudytojai su kuo konkrečiai bendravo, kokie asmenys buvo atsakingi už Pirkimą Nr. 1 ir papildomai turėtų būti apklausti kiti asmenys. Atsakant į šį argumentą, atkreiptinas dėmesys į tai, jog siekiant nustatyti Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio pažeidimą, yra vertinama surinktų įrodymų visuma, t. y. visi įrodymai yra vertinami kartu, o ne kiekvienas įrodymas atskirai¹⁶¹. Nagrinėjamu atveju įvertinus aukščiau paminėtas aplinkybes, darytina išvada, jog Tyrimo metu Konkurencijos taryba nustatė pakankamai aplinkybių, kurios leidžia daryti išvadas dėl susitarimo buvimo.

6.2. Dėl UAB „Bjoras“ dalyvavimo Pirkime Nr. 1

(184) Kaip minėta aukščiau nutarime, UAB „Fontas LT“ organizuotame Pirkime Nr. 1 taip pat dalyvavo ir UAB „Bjoras“.

(185) Tyrimo metu Konkurencijos taryba nustatė, kad UAB „Bjoras“ pateiktame pasiūlyme perkančiajai organizacijai atsakingu už pasiūlymą asmeniu yra nurodomas UAB „Rovaltra“ vadybininkas A. L., kuris ir pasirašė minėtą pasiūlymą. Be to, UAB „Bjoras“ direktorius A. G. Konkurencijos tarybai nurodė, kad UAB „Bjoras“ nerengė pasiūlymo UAB „Fontas LT“ organizuotam pirkimui Nr. 1, taip pat paaiškino, jog be jo parašo negalėjo būti išsiųstas komercinis pasiūlymas (nutarimo (92) pastraipa).

(186) Kitos tyrimo metu nustatytos faktinės aplinkybės rodo, kad už UAB „Bjoras“ dokumentų parengimą iš esmės buvo atsakinga ne pati UAB „Bjoras“, o kitos Pirkime Nr. 1 dalyvavusios bendrovės – UAB „Žagarės inžinerija“ ir UAB „Rovaltra“. 2015 m. vasario 12 d. UAB „Žagarės inžinerija“ direktorius D. K. išsiuntė elektroninį laišką būtent UAB „Rovaltra“ komercijos direktoriui J. T., kuriame UAB „Žagarės inžinerija“ direktorius D. K. persiuntė UAB „Bjoras“ vardu raštą dėl informacijos pateikimo apie Pirkimą Nr. 1 adresuotą UAB „Fontas LT“. UAB „Rovaltra“ komercijos direktorius J. T. minėtą raštą persiuntė UAB „Bjoras“ direktoriui A. G. (nutarimo (82) pastraipa).

(187) Įvertinus aukščiau išdėstytas aplinkybes, darytina išvada, kad UAB „Bjoras“ neparengė ir šios bendrovės atsakingi darbuotojai nepasirašė Pirkimui Nr. 1 skirtu komercinio pasiūlymo. Atsižvelgus į tai, nėra pakankamo pagrindo teigti, kad UAB „Bjoras“ kartu su UAB „Žagarės inžinerija“ ir UAB „Rovaltra“ pateikė tarpusavyje suderintus komercinius pasiūlymus ir tokiu būdu sudarė susitarimą Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio prasme.

¹⁶¹ LVAT 2016 m. birželio 20 d. nutartis adm. byloje Nr. A-741-552/2016 *MAXIMA LT, UAB ir UAB „Mantinga“ v Konkurencijos taryba*. Bendrojo teismo 2007 m. rugsėjo 12 d. sprendimas byloje Nr. T-36/05 *Coats Holding Ltd v Europos Komisija*, 111 p.

6.3. Nagrinėjamo ūkio subjektų sudaryto susitarimo įtaka konkurencijai

(188) Nustačius, kad dalyvaudamos UAB „Fontas LT“ organizuotame Pirkime Nr. 1 UAB „Žagarės inžinerija“ ir UAB „Rovaltra“ sudarė susitarimą dėl suderintų komercinių pasiūlymų, įskaitant jų kainas, pateikimo, Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio taikymo tikslais vertintina, ar toks susitarimas riboja ar gali riboti konkurenciją.

(189) Kaip jau minėta, Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1 punkte yra numatytas draudimas ūkio subjektams sudaryti susitarimus, kuriais siekiama riboti arba kurie riboja ar gali riboti konkurenciją, įskaitant susitarimus tiesiogiai ar netiesiogiai nustatyti (fiksuoti) tam tikros prekės kainą arba kitas pirkimo ar pardavimo sąlygas, taip pat pasidalinti prekės rinką teritoriniu pagrindu, pagal pirkėjų ar tiekėjų grupes ar kitu būdu. Tuo tarpu pagal Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio 2 dalį konkurentų sudaryti šio straipsnio 1 dalies 1, 2, 3 ir 4 punktuose išvardyti susitarimai visais atvejais laikomi ribojančiais konkurenciją. Taigi visais atvejais ribojantys konkurenciją susitarimai – tai tokia kategorija susitarimų, kurių neigiamas poveikis konkurencijai yra preziumuojamas, yra savaime suprantamas. Todėl iš minėtų nuostatų yra akivaizdu, kad, jei susitarimas patenka į Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio 2 dalies taikymo sritį, Konkurencijos taryba neprivalo atskirai įrodinėti susitarimo tikslo priešingumo sąžiningai konkurencijai ir (arba) neigiamo jo poveikio konkurencijai¹⁶².

(190) Analogiškos nuomonės dėl susitarimų dėl kainų ar kitų pardavimo sąlygų nustatymo laikosi ir Europos Komisija, kurios pranešimo „Sutarties 81¹⁶³ straipsnio 3 dalies taikymo gairės“¹⁶⁴ 21 punkte paaiškinta, jog konkurencijos ribojimai pagal tikslą – tai tokie ribojimai, kurie vien pagal savo pobūdį gali riboti konkurenciją. Tai yra tokie ribojimai, kurie, atsižvelgiant į Europos Sąjungos konkurencijos taisyklių tikslus, turi tokį didelį potencialą daryti neigiamą poveikį konkurencijai, kad Sutarties 101 straipsnio 1 dalis gali būti pritaikoma ir be įrodymų, kad buvo faktiškai padarytas poveikis rinkai. Ši prielaida remiasi tuo, kad ribojantį tikslą turintys susitarimai visada reikšmingai riboja konkurenciją. Teisingumo Teismas taip pat yra pažymėjęs, kad SESV 101 straipsnio 1 dalies taikymo tikslais nėra būtina analizuoti realaus susitarimo poveikio, jei tik nustatoma, kad jo objektyvus tikslas yra konkurencijos trikdymas, ribojimas ar iškraipymas¹⁶⁵.

(191) Nagrinėjamo atveju, kaip yra paaiškinta šio Nutarimo 6.1 dalyje, Pirkime Nr. 1 dalyvavę ūkio subjektai UAB „Žagarės inžinerija“ ir UAB „Rovaltra“ sudarė Konkurencijos įstatymu draudžiamą susitarimą, kadangi, žinodamos UAB „Fontas LT“ orientacinį biudžetą, susitarė pateikti suderintus komercinius pasiūlymus, įskaitant konkursinių pasiūlymų kainas, ir tokiu būdu iš anksto nustatė būsimą viešojo pirkimo laimėtoją.

(192) Pirkimo taisyklės, kuriomis turėjo vadovautis perkančioji organizacija vykdydama Pirkimą Nr. 1, nurodo, jog pagrindinis kriterijus vertinant tiekėjų pateiktus komercinius pasiūlymus yra perkamų prekių kaina. Kaip detalčiai paaiškinta nutarimo 6.1 dalyje, UAB „Žagarės inžinerija“ nusiuntė UAB „Rovaltra“ elektroninį laišką, kuriame nurodė, kokios yra orientacinės kainos nagrinėjamame Pirkime Nr. 1. UAB „Rovaltra“ vadovavosi UAB „Žagarės inžinerija“ atsiųstomis kainomis – pati savarankiškai į rinkos dalyvius dėl smulkintuvo su manipulatoriumi kainų nesikreipė, nors pati tokia produkcija neprekiauja. Be to, žinodama nustatytas orientacines kainas Pirkime Nr. 1, UAB „Rovaltra“ pateikė ženkliai didesnę sumą, taip sudarydama sąlygas laimėti UAB „Žagarės inžinerija“. Nors UAB „Rovaltra“ nurodo, kad savo pasiūlyme traktoriaus kainą nurodė 10 000 Lt mažesnę nei UAB „Domingos prekyba“ pasiūlyme buvusi traktoriaus kaina, vis dėlto, tai niekaip nepaneigia aplinkybės, jog UAB „Rovaltra“ žinojo Pirkimo Nr. 1 orientacinį

¹⁶² LVAT 2012 m. balandžio 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁸⁵⁸-293/2012 UAB „Autodina“ v Konkurencijos taryba.

¹⁶³ Dabar – Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 straipsnis.

¹⁶⁴ OL, 2004 C 101, p. 97.

¹⁶⁵ Teisingumo Teismo 1999 m. liepos 8 d. sprendimas byloje Nr. C-49/92 P *Commission of the European Communities v Anic Participazioni SpA*.

biudžetą ir pateikė komercinį pasiūlymą su didesne bendra traktoriaus ir smulkintuvo su manipulatoriumi kaina. Siekiant konstatuoti Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1 punkto pažeidimą, šiuo atveju užtenka nustatyto fakto, jog esant vieninteliame pasiūlymų vertinimo kriterijui – kainai, pirkime dalyvavusios įmonės derino paruoštus komercinius pasiūlymus ir žinojo, jog UAB „Rovaltra“ pateikiama kaina buvo didesnė nei Pirkimą Nr. 1 turėjusios laimėti įmonės. Suderintų pasiūlymų faktą patvirtina ir pateiktų pasiūlymų turinio ir formos panašumai bei identiški teksto, nurodyto UAB „Fontas LT“ Tiekėjo pasiūlymo formoje, pakeitimai, taip pat STT pateikta medžiaga.

(193) LVAT, patvirtindamas Konkurencijos tarybos praktiką¹⁶⁶, yra pažymėjęs, jog komercinių pasiūlymų turinio derinimo (informacijos, įskaitant kainą, apie būsimų komercinių pasiūlymų turinį atskleidimo konkurentui) prieš juos pateikiant perkančiajai organizacijai praktika traktuotina kaip prieštaraujanti Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1 punktui¹⁶⁷. Kaip LVAT toliau nurodė, tais atvejais, kai ūkio subjektai komercinių pasiūlymų sąlygas iš anksto suderina prieš juos pateikdami viešuosius pirkimus rengiančiai organizacijai, akivaizdu, jog viešojo pirkimo laimėtoją nulemia ne konkurencinė kova, o išankstinis ūkio subjektų susitarimas. Taigi tokiais atvejais komercinių pasiūlymų turinio derinimo pasekmė yra ta, jog sudaromos sąlygos viešuosius pirkimus laimėti iš anksto žinomam ūkio subjektui, todėl pati viešųjų pirkimų procedūra tampa fiktyvi ir praranda savo prasmę¹⁶⁸.

(194) Be to, pastebėtina, kad įtvirtinant prezumpciją, jog susitarimas dėl tiesioginio ar netiesioginio kainų fiksavimo pats savaime riboja konkurenciją, pirmiausia siekiama apsaugoti ne tik atitinkamoje rinkoje dalyvaujančius kitus konkurentus ar vartotojų interesus, bet ir rinkos struktūrą bei kartu pačią konkurenciją, kaip visuotines vertybes, garantuojančias *inter alia* konstitucinę ūkinės veiklos laisvę ir iniciatyvą. Laisvas konkuravimas kainomis yra viena iš pagrindinių sąžiningos konkurencijos formų, o kainų fiksavimas tiesiogiai įsiterpia ir kliudo formuotis konkurencingų procesų rezultatams¹⁶⁹.

(195) Atkreiptinas dėmesys, kad šiuo atveju pirkime dalyvavusi įmonė UAB „Rovaltra“ iš anksto žinodama, jog viešojo pirkimo ji nelaimės, pateikė perkančiajai organizacijai komercinį pasiūlymą su aukštesne pasiūlymo kaina nei UAB „Žagarės inžinerija“.

(196) Bendrasis Teismas, nagrinėdamas tokio pobūdžio fiktyvių pasiūlymų pateikimą, yra pažymėjęs, kad atsižvelgiant į tai, jog „netikrame“ pasiūlyme nurodyta kaina buvo nustatyta to pasiūlymo prašiusios bendrovės, tai leido jai nustatyti didesnę kainą nei ta, kuri būtų laisvos konkurencijos sąlygomis, t. y. artimą bendru sutarimu nustatytai „netikrai“ kainai¹⁷⁰. Pažymėtina, kad tokie ūkio subjektų susitarimai gali būti vertinami ne tik kaip kainų fiksavimas, bet ir kaip rinkų pasidalijimas, t. y. ūkio subjektai komerciniame pasiūlyme pateikdami aukštesnę pasiūlymo kainą ar nurodydami kitas konkurso reikalavimų neatitinkančias sąlygas atsisako savo teisės atlikti tam tikrus pirkimo objektu esančius darbus, arba pateikti pirkimo objektu esančias prekes. Tai reiškia, jog fiktyviai viešuosiuose pirkimuose dalyvaujantys ūkio subjektai tokiais veiksmais atsisako savo

¹⁶⁶ Pavyzdžiui, Konkurencijos tarybos 2010 m. lapkričio 11 d. nutarimas Nr. 2S-28 „Dėl ūkio subjektų, teikiančių automobilių nuomos ir pardavimo paslaugas, veiksmų, dalyvaujant viešuosiuose pirkimuose, atitikties Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 5 straipsnio reikalavimams“, Konkurencijos tarybos 2011 m. gegužės 12 d. nutarimas Nr. 2S-10 „Dėl ūkio subjektų, užsiimančių pramoninių metalo ir kitų gaminių bei įrangos pardavimo veikla ir kita susijusia veikla, veiksmų dalyvaujant viešuosiuose pirkimuose, atitikties Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 5 straipsnio reikalavimams“.

¹⁶⁷ LVAT 2012 m. balandžio 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁸⁵⁸-293/2012 UAB „Autodina“ v Konkurencijos taryba, LVAT 2012 m. birželio 21 d. nutartimi administracinėje byloje Nr. A⁵⁵²-2016/2012

¹⁶⁸ LVAT 2012 m. balandžio 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁸⁵⁸-293/2012 UAB „Autodina“ v Konkurencijos taryba.

¹⁶⁹ LVAT 2014 m. balandžio 7 d. nutartis adm. byloje Nr. A⁵⁵²-54/2014, UAB „Amber Bay“ ir kt. v Konkurencijos taryba.

¹⁷⁰ Bendrojo Teismo 2011 m. birželio 16 d. sprendimas byloje Nr. T-211/08 *Putters International NV prieš Europos Komisiją*, 28 punktas.

teisės į atitinkamą rinkos dalį, ją perleidžiant kitam ūkio subjektui¹⁷¹. Visgi tai, kad susitarimo pobūdis gali būti vertinamas dvejopai, šiuo atveju nedaro įtakos pažeidimo konstatavimui ar jo teisiniam vertinimui, kadangi tiek susitarimai dėl kainų fiksavimo, tiek susitarimai dėl rinkų pasidalijimo yra vertinami kaip susitarimai turintys konkurenciją ribojantį tikslą.

(197) Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, Konkurencijos taryba daro išvadą, kad UAB „Žagarės inžinerija“ ir UAB „Rovaltra“ 2014 m. vykusiame Pirkime Nr. 1 veikė ne savarankiškai, o tarpusavyje derino veiksmus ir iš anksto nustatė pirkimo laimėtoją. Tokias veiksmais minėti ūkio subjektai sudarė konkurenciją ribojantį susitarimą ir taip pažeidė Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1 punkto reikalavimus.

7. Susitarimo vertinimas pagal mažareikšmiškumo ir išimties kriterijus

(198) Tyrimo metu nustatė, kad įtariami ūkio subjektai sudarė Konkurencijos įstatymu draudžiamus susitarimus, paminėtina, kad tam tikri antikoncepciniai susitarimai gali būti laikomi mažareikšmiais ir, atitinkamai, neužtraukiančiais ūkio subjektams atsakomybės. Reikalavimai ir sąlygos, kurie dėl savo mažareikšmės įtakos negali itin riboti konkurencijos, nustatyti 2016 m. liepos 22 d. Konkurencijos tarybos nutarime Nr. 1S-84 (2016) „Dėl reikalavimų ir sąlygų susitarimams, kurie dėl savo mažareikšmės įtakos negali itin riboti konkurencijos, patvirtinimo“ (toliau – Reikalavimai).

(199) Reikalavimų 4.1 punktas numato, kad Reikalavimų 3 punktas nėra taikomas susitarimams, kuriais siekiama riboti konkurenciją, įskaitant Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio 2 dalyje numatytiems susitarimams. Jeigu susitarimas netenkina Reikalavimų, jis negali būti pripažintas mažareikšmiu, taigi šiuo pagrindu negali būti išvengta Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio taikymo. Pastebėtina, kad susitarimams dėl kainų nustatymo netaikomas mažareikšmiškumo kriterijus, t. y. tokie veiksmai yra laikomi Konkurencijos įstatymo pažeidimu nepriklausomai nuo atitinkamus susitarimus sudariusių ūkio subjektų rinkų dalių.

(200) Kadangi nagrinėjama atveju UAB „Žagarės inžinerija“ ir UAB „Rovaltra“ 2014 m. vykusiame Pirkime Nr. 1 derino komercinius pasiūlymus, įskaitant pasiūlymų kainas, prieš juos pateikdamos perkančiajai organizacijai UAB „Fontas LT“ viešajame pirkime, tokiam susitarimui negali būti taikomos nuostatos dėl susitarimo mažareikšmės įtakos, negalinčios itin riboti konkurencijos.

(201) Nagrinėjami ūkio subjektų sudaryti konkurenciją ribojantys susitarimai taip pat nepatenka ir į Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio taikymo išimtį, kurios reikalavimus ir sąlygas nustato šio įstatymo 6 straipsnis.

(202) Konkurencijos įstatymo 6 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad šio įstatymo 5 straipsnis netaikomas, jeigu susitarimas skatina techninę ar ekonominę pažangą arba pagerina prekių gamybą ar paskirstymą ir taip sudaro galimybes vartotojams gauti papildomos naudos, taip pat jeigu: 1) susitariančiųjų šalių veiklai nesukelia apribojimų, kurie nėra būtini šiame straipsnyje nurodytiems tikslams pasiekti; 2) nesuteikia susitarimo šalims galimybės riboti konkurenciją didelėje atitinkamos rinkos dalyje. Šio straipsnio 3 dalyje nurodyta, kad Konkurencijos taryba turi teisę priimti teisės aktus ir nustatyti susitarimų grupes bei sąlygas, kurioms esant susitarimas tenkina šio straipsnio 1 dalies sąlygas.

(203) Vadovaudamasi šiomis nuostatomis bei atsižvelgdama į Europos Sąjungos institucijų praktiką, Konkurencijos taryba 2010 m. liepos 15 d. nutarimu Nr. 1S-140 numatė sąlygas, kurias tenkinantys susitarimai laikomi tenkinančiais minėtas Konkurencijos įstatymo 6 straipsnio 1 dalyje numatytas išimties sąlygas. Šiame nutarime yra nustatyta, kad Konkurencijos įstatymo 5 straipsnyje numatyti draudžiami susitarimai, kurie negali paveikti Europos Sąjungos valstybių narių tarpusavio

¹⁷¹ Europos Komisija nurodė, jog susitarimo dalyviai, teikdami fiktyvius komercinius pasiūlymus, manipuliavo viešųjų pirkimų procedūromis ir tokiu būdu siekė fiksuoti kainas bei pasidalinti klientus. Žr. Europos Komisijos 2008 m. kovo 11 d. sprendimo byloje Nr. COMP/38.543 *International removal services*, 542 punktą.

prekybos, tačiau tenkina kitas sąlygas, nustatytas Tarybos ir Europos Komisijos reglamentuose dėl Sutarties 101 straipsnio 3 dalies taikymo tam tikros susitarimų grupėms, laikomi tenkinančiais Konkurencijos įstatymo 6 straipsnio 1 dalies sąlygas.

(204) Tačiau aptariamiesiems susitarimams išimties nuostatos nėra numatytos, kadangi tokio pobūdžio konkurenciją ribojantiems susitarimams ar suderintiems veiksams galimybės netaikyti Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio ar atitinkamai SESV 101 straipsnio nuostatų nenumato jokie tiek Europos Sąjungos institucijų, tiek nacionaliniai teisės aktai.

(205) Be to, kaip nurodoma Konkurencijos įstatymo 6 straipsnio 2 dalyje, pareiga įrodyti, kad susitarimas atitinka Konkurencijos įstatymo 6 straipsnio 1 dalį, t. y. išimčiai keliamas sąlygas, tenka išimtimi besinaudojančiai susitarimo šaliai. Tyrimo metu UAB „Žagarės inžinerija“ ir UAB „Rovaltra“ nepateikė įrodymų dėl Konkurencijos įstatymo 6 straipsnio 1 dalyje numatytos išimties taikymo.

(206) Atsižvelgiant į aukščiau minėtas aplinkybes darytina išvada, kad nėra aplinkybių, kurios pašalintų tarp UAB „Žagarės inžinerija“ ir UAB „Rovaltra“ sudarytų susitarimų prieštaravimą Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1 punkte numatytam draudimui nustatyti (fiksuoti) prekių kainas, todėl minėti ūkio subjektai yra laikomi pažeidusiais Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1 punktą.

8. Sankcijos

(207) Konkurencijos įstatymo 35 straipsnio 3 dalyje numatyta, kad sankcijos ūkio subjektams už šio įstatymo pažeidimus gali būti taikomos ne vėliau kaip per penkerius metus nuo pažeidimo padarymo dienos, o esant tęstiniam ar trunkamajam pažeidimui – nuo paskutinių veiksmų atlikimo ar nutraukimo.

(208) Nagrinėjamu atveju draudžiamas konkurentų susitarimas UAB „Fontas LT“ organizuotame Pirkime Nr. 1 vyko 2014 m. balandžio 23 d. – 2014 m. liepos 15 d. Atsižvelgus į tai, darytina išvada, jog UAB „Žagarės inžinerija“ ir UAB „Rovaltra“ Konkurencijos įstatyme numatytas patraukimo atsakomybės terminas nėra suėjęs.

(209) Vertinant, ar ūkio subjektai gali būti patraukti atsakomybėn, pastebėtina, kad atsakomybė už konkurencijos taisyklių pažeidimus taikoma nepriklausomai nuo kaltės formos, ypač jei nustatyta, kad ūkio subjektas aktyviai dalyvavo susitarime. Be to, Teisingumo Teismas yra pažymėjęs, kad aplinkybė, jog įmonė teisiniu požiūriu klaidingai kvalifikavo savo veiksmus, kuriais grindžiamas pažeidimas, nėra pagrindas atleisti nuo baudos, jeigu ji negalėjo nežinoti, kad tokie jos veiksmai yra antikonkurencinio pobūdžio¹⁷². Taigi, atsakomybė taikoma už konkurencijos taisyklių pažeidimus nepriklausomai nuo subjektyvių ūkio subjekto tikslų ar ūkio subjekto subjektyvaus savo veiksmų vertinimo. Nagrinėjami ūkio subjektai atliko įvairius aktyvius veiksmus, susijusius su susitarimu dėl pasiūlymo sąlygų derinimo ir dalyvavimo viešajame pirkime, todėl teigtina, kad jie turėjo žinoti, kad jų atliekami veiksmai yra antikonkurencinio pobūdžio. Dėl šių priežasčių UAB „Žagarės inžinerija“ nurodyta aplinkybė¹⁷³, kad Pirkimas Nr. 1 būtų įvykęs ir nedalyvaujant kitiems ūkio subjektams ir UAB „Žagarės inžinerija“ neturėjo motyvo sudaryti draudžiamo susitarimo tam, jog įvyktų Pirkimas Nr. 1, nepaneigia UAB „Žagarės inžinerija“ atsakomybės už dalyvavimą konkurenciją ribojančiame susitarime.

(210) Konkurencijos įstatymo 36 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad už draudžiamus susitarimus ūkio subjektams skiriama piniginei bauda iki 10 procentų bendrųjų metinių pajamų praėjusiais ūkiniais metais. Šio įstatymo 37 straipsnyje išdėstyti baudų skyrimo ir jų dydžio nustatymo principai – skiriant baudas ūkio subjektams atsižvelgiama į padaryto pažeidimo pavojingumą, pažeidimo trukmę, atsakomybę lengvinančias ar sunkinančias aplinkybes, kiekvieno

¹⁷²Teisingumo Teismo 2013 m. birželio 18 d. prejudicinis sprendimas Nr. C-681/11 byloje *Schenker & Co. AG*, 36-38 pastraipos.

¹⁷³Bylos 43 tomas, 11 lapas.

ūkio subjekto įtaką pažeidimo padarymui bei ūkio subjekto prekių, tiesiogiai ir netiesiogiai susijusių su pažeidimu, pardavimų vertę.

(211) Baudos dydis nustatomas vadovaujantis Baudų, skiriamų už Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo pažeidimus, dydžio nustatymo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. sausio 18 d. nutarimu Nr. 64 „Dėl Baudų, skiriamų už Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo pažeidimus, dydžio nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Baudų dydžio nustatymo aprašas), kurio 4 punkte nustatyta, kad už draudžiamą susitarimą ūkio subjektui skiriamas baudos dydis apskaičiuojamas dviem etapais: pirmiausia apskaičiuojamas bazinis baudos dydis, vėliau bazinis baudos dydis tikslinamas – didinamas arba mažinamas.

8.1. Bazinis baudos dydis

(212) Vadovaujantis Baudų dydžio nustatymo aprašo 4 punktu, bazinis baudos dydis apskaičiuojamas remiantis ūkio subjekto tiesiogiai ir netiesiogiai su pažeidimu susijusių prekių pardavimų pajamomis ir pažeidimo trukme. Jeigu ūkio subjektas neturi pajamų iš tiesiogiai ir netiesiogiai su pažeidimu susijusių prekių pardavimų, bazinis baudos dydis apskaičiuojamas pagal ūkio subjekto paskutiniuosius ūkiniais metais gautas bendrąsias pajamas ir pažeidimo trukmę.

(213) Baudų dydžio nustatymo aprašo 5 punktas nustato, kad pardavimų vertė paprastai nustatoma pagal paskutinių vienerių ūkio subjekto dalyvavimo darant pažeidimą ūkinių metų pardavimų pajamas, gautas iš tiesiogiai ir netiesiogiai su pažeidimu susijusių prekių pardavimų.

(214) Nagrinėjamu atveju UAB „Žagarės inžinerija“ ir UAB „Rovaltra“ sudarė draudžiamą susitarimą, dalyvaudamos 2014 m. UAB „Fontas LT“ organizuotame Pirkime Nr. 1 biomasės smulkintuvui su manipulatoriumi pirkti. Atsižvelgus į minėtas aplinkybes, Konkurencijos taryba daro išvadą, kad šiuo atveju su pažeidimu tiesiogiai ir netiesiogiai susijusios pajamos laikytinos UAB „Žagarės inžinerija“ ir UAB „Rovaltra“ pajamos, gautos iš traktorių ir technikos medienai smulkinti ir krauti pardavimo veiklos 2014 m.

(215) Baudų dydžio nustatymo aprašo 5 punkte nustatyta, kad tuo atveju, jeigu ūkio subjekto dalyvavimo darant pažeidimą laikotarpis trumpesnis nei vieneri ūkiniai metai, pardavimų vertė nustatoma pagal pardavimų pajamas, gautas iš tiesiogiai ir netiesiogiai su pažeidimu susijusių prekių pardavimų, kurias ūkio subjektas gavo per dalyvavimo darant pažeidimą laikotarpį.

(216) Tyrimo metu Konkurencijos taryba nustatė, kad draudžiamas konkurentų susitarimas UAB „Fontas LT“ organizuotame Pirkime Nr. 1 vyko 2014 m. balandžio 23 d. – 2014 m. liepos 15 d. Taigi, nagrinėjamu atveju bendrovės draudžiamame susitarime dalyvavo tris mėnesius.

(217) UAB „Žagarės inžinerija“ nurodo, jog bendrovių susirašinėjimas 2014 m. balandžio mėn. nebuvo susijęs su dalyvavimu Pirkime Nr. 1, todėl nepatenka į dalyvavimo draudžiamame susitarime laikotarpį. Atsakant į šį argumentą, pastebėtina, kaip matyti iš el. laiškų (nutarimo (57) pastraipa), juose yra konkrečiai įvardinta, kad pasiūlymas turi būti adresuotas UAB „Fontas LT“, be kita ko, apklausų metu UAB „Žagarės inžinerija“ ir UAB „Rovaltra“ vadovai patvirtino, kad 2014 m. balandžio mėn. laiškai yra susiję su Pirkimu Nr. 1.

(218) Apibendrinant tai, kas išdėstyta, už nustatytą pažeidimą bazinis baudos dydis apskaičiuojamas, remiantis 3/12 UAB „Žagarės inžinerija“¹⁷⁴ ir UAB „Rovaltra“¹⁷⁵ pajamomis, gautomis iš traktorių ir technikos medienai smulkinti ir krauti pardavimo veiklos 2014 m.

8.1.1. Pažeidimo pavojingumas

(219) Remiantis Baudų dydžio nustatymo aprašo 10 punktu, baudos dydis už pažeidimo pavojingumą apskaičiuojamas atsižvelgiant į visas su konkrečiu pažeidimu susijusias aplinkybes, tokias kaip pažeidimo pobūdis, visų pažeidimo dalyvių bendra rinkos dalis, pažeidimo geografinis

¹⁷⁴ Bylos 8 tomas, 82 lapas.

¹⁷⁵ Bylos 6 tomas, 2 lapas.

plotas, ir kitas aplinkybes. Baudų dydžio nustatymo aprašo 11 punkte nurodyta, jog draudžiamų konkurentų susitarimų dėl kainų nustatymo, rinkos pasidalijimo, gamybos ar pardavimų kiekių ribojimo atvejais baziniam baudos dydžiui apskaičiuoti naudojama pardavimų vertės dalis sudaro nuo 20 iki 30 procentų nustatytos pardavimų vertės.

(220) Atlikusi Tyrimą Konkurencijos taryba nustatė, jog UAB „Žagarės inžinerija ir UAB „Rovaltra“, dalyvaudamos 2014 m. UAB „Fontas LT“ organizuotame Pirkime Nr. 1 biomasės smulkintuvui su manipulatoriumi pirkti, sudarė draudžiamą susitarimą, t. y. pateikė tarpusavyje suderintus komercinius pasiūlymus ir iš anksto nustatė pirkimo laimėtoją, taip pažeisdami Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1 punkto reikalavimus.

(221) Vertinant pažeidimo pavojingumą, pastebėtina, kad horizontalūs kainų nustatymo susitarimai, tarp jų ir įmonių susitarimai, suderinti veiksmai bei sprendimai viešuosiuose pirkimuose, kurie paprastai būna slapti, dėl savo pobūdžio laikomi vienu iš sunkiausių konkurencijos pažeidimų. Konstatuotina, kad tiriami ūkio subjektai padarė sunkų konkurencijos teisės pažeidimą – sudarė kartelinį susitarimą. Tokie draudžiami susitarimai daro žalą visai šalies ekonomikai, nes eliminuoja susitarimo dalyvių iniciatyvą efektyviai panaudoti ribotus išteklius. Remiantis Europos Komisijos praktika bei Baudų dydžio nustatymo aprašu, o taip pat laikantis sąžiningos konkurencijos principo, už juos turėtų būti baudžiama ypač griežtai, skiriamos baudos dydžiu siekiant atgrasyti įmones nuo dalyvavimo neteisėtose veikose.

(222) Viešųjų pirkimų teisėje įtvirtinti draudimai riboti konkurenciją. Sąžininga konkurencija sudaro prielaidas perkančiajai organizacijai iš kelių ar net keliolikos tiekėjų pasiūlymų išsirinkti jai priimtinausią. Tik esant sąžiningai konkurencijai gali būti pasiektas viešųjų pirkimų tikslas – racionaliai naudoti valstybės lėšas. Analogiški principai galioja ir bet kuriems ūkio subjektams organizuojant konkursus, kadangi taip siekiama gauti palankiausią pasiūlymą. Sudarydamos draudžiamą susitarimą, tiriamos bendrovės riboja konkurenciją atitinkamoje rinkoje Lietuvos Respublikos teritorijoje.

(223) UAB „Žagarės inžinerija“ pažymi, kad po Pirkimo Nr. 1 buvo sušaukta komisija, kuri patikrino nustatytų kainų pagrįstumą ir pripažino, kad kainos buvo nustatytos tinkamai, todėl negalima pripažinti, kad bendrovių sudarytas konkurenciją ribojantis susitarimas yra pavojingas ar sukėlęs didelę žalą. Atsakant į šį argumentą, pažymėtina, jog UAB „Žagarės inžinerija“ padarytas Konkurencijos įstatymo pažeidimas yra ribojantis konkurenciją pagal tikslą ir savaime laikomas vienu pavojingiausių konkurencijos teisės pažeidimų.

(224) Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, yra pagrįsta UAB „Žagarės inžinerija“ ir UAB „Rovaltra“ už pažeidimo UAB „Fontas LT“ organizuotame Pirkime Nr. 1 pavojingumą nustatyti 30 proc. dydį nuo pajamų, nurodytų nutarimo (218) pastraipoje.

8.1.2. Pažeidimo trukmė

(225) Vadovaujantis Baudų dydžio nustatymo aprašo 12 punktu, siekiant atsižvelgti į kiekvieno ūkio subjekto dalyvavimo darant pažeidimą trukmę, apskaičiuota baudos dydžio, atsižvelgiant į pažeidimo pavojingumą, suma dauginama iš ūkio subjekto dalyvavimo darant pažeidimą metų skaičiaus. Trumpesnis nei šešių mėnesių laikotarpis laikomas puse metų; ilgesnis už šešis mėnesius, bet trumpesnis už metus laikotarpis laikomas metais.

(226) Tyrimo metu Konkurencijos taryba nustatė, kad draudžiamas konkurentų susitarimas UAB „Fontas LT“ organizuotame Pirkime Nr. 1 vyko 2014 m. balandžio 23 d. – 2014 m. liepos 15 d. Įvertinusi minėtas aplinkybes bei atsižvelgusi į Baudų dydžio nustatymo apraše įtvirtintą tvarką, Konkurencijos taryba daro išvadą, kad pažeidimų trukmė baudų dydžių nustatymo tikslais yra pusė metų.

(227) Remiantis tuo, kas išdėstyta, nutarimo (224) pastraipoje, nustatyti dydžiai yra dauginami iš nutarimo (226) pastraipoje nustatytų pažeidimų trukmės, t. y. dauginama iš 0,5.

8.1.3. Atgrasymas

(228) Remiantis Baudų dydžio nustatymo aprašo 13 punktu, siekiant atgrasyti ūkio subjektus nuo draudžiamų konkurentų susitarimų dėl kainų nustatymo, rinkos pasidalijimo, gamybos ar pardavimų kiekių ribojimų, šių pažeidimų atveju prie apskaičiuoto bazinio baudos dydžio pridedama suma, lygi nuo 15 iki 25 proc. nustatytos pardavimų vertės.

(229) Nagrinėjamu atveju UAB „Žagarės inžinerija“ ir UAB „Rovaltra“, dalyvaudamos UAB „Fontas LT“ organizuotame Pirkime Nr. 1, sudarė draudžiamą konkurenciją ribojantį susitarimą dėl kainų nustatymo.

(230) Atsižvelgus į tai, UAB „Žagarės inžinerija“ ir UAB „Rovaltra“ prie nutarimo (227) pastraipoje apskaičiuotų bazinių dydžių pridedama 15 proc. nustatytos pardavimų vertės.

8.2. Bazinių baudų dydžių tikslinimas

(231) Remiantis Baudų nustatymo aprašo 17 punktu, nustačius Konkurencijos įstatymo 37 straipsnio 2 dalyje nurodytas atsakomybę lengvinančias aplinkybes arba Konkurencijos įstatymo 37 straipsnio 3 dalyje nurodytas atsakomybę sunkinančias aplinkybes, bazinis baudos dydis atitinkamai mažinamas arba didinamas.

(232) Konkurencijos įstatymo 37 straipsnio 2 dalyje nurodytas atsakomybę lengvinančiomis aplinkybėmis laikoma tai, kad ūkio subjektai, padarę pažeidimą, savo noru užkirto kelią žalingoms pažeidimo pasekmėms, padėjo Konkurencijos tarybai tyrimo metu, atlygino nuostolius, pašalino padarytą žalą, savo valia nutraukė pažeidimą, neatliko konkurenciją ribojančių veiksmų, pripažino Konkurencijos tarybos atlikto tyrimo metu nustatytas esmines aplinkybes, taip pat tai, kad pažeidimą sudarantis elgesys buvo nulemtas valdžios institucijų veiksmų ir ūkio subjekto finansinė padėtis yra labai sunki.

(233) Konkurencijos įstatymo 37 straipsnio 3 dalyje numatyta, kad Atsakomybę sunkinančiomis aplinkybėmis laikoma tai, kad ūkio subjektai kliudė vykdyti tyrimą, slėpė įvykdytą pažeidimą, tęsė pažeidimą nepaisydami Konkurencijos tarybos įpareigojimo nutraukti neteisėtus veiksmus arba jei pakartotinai per septynerius metus padarė pažeidimą, už kurį ūkio subjektams jau buvo paskirtos šiame įstatyme numatytos sankcijos.

(234) Konkurencijos taryba tyrimo metu atsakomybę sunkinančių ir lengvinančių aplinkybių nenustatė.

(235) Remiantis Baudų dydžio nustatymo aprašo 18 punktu, bazinis baudos dydis didinamas arba mažinamas atsižvelgiant į kiekvieno ūkio subjekto įtaką pažeidimo padarymui, kai pažeidimą padaro keli ūkio subjektai. Ūkio subjektui, kuris buvo pažeidimo iniciatorius arba skatino kitus ūkio subjektus dalyvauti darant pažeidimą, bazinis baudos dydis atitinkamai didinamas, o ūkio subjektui, kuris darant pažeidimą atliko pasyvų vaidmenį, bazinis baudos dydis atitinkamai mažinamas.

(236) Nagrinėjamu atveju UAB „Žagarės inžinerija“ nurodė UAB „Rovaltra“ teiktinas traktoriaus ir medienos smulkintuvo bei manipulatoriaus kainas. Be to, jau įvykus pirkimui, kiek daugiau nei po pusės metų, būtent UAB „Žagarės inžinerija“ rinko Pirkimui Nr. 1 reikalingus dokumentus atgaline data. Šios aplinkybės patvirtina, kad UAB „Žagarės inžinerija“ atliko aktyvų organizatorės vaidmenį derinant tiekėjų tarpusavio veiksmus.

(237) UAB „Žagarės inžinerija“ nuomone, nėra byloje įrodymų, kurie galėtų patvirtinti, kad UAB „Žagarės inžinerija“ galima būtų pripažinti sudaryto draudžiamo susitarimo iniciatore, todėl baudos dydis negali būti didinamas. Nesutiktina su tokia nuomone. Baudų dydžio nustatymo aprašas numato galimybę didinti bazinį baudos dydį, ne tik, kai ūkio subjektas buvo pažeidimo iniciatorius, bet ir kai ūkio subjektas atitinkamai skatino kitus ūkio subjektus dalyvauti darant pažeidimą. Kaip paaiškinta aukščiau, UAB „Žagarės inžinerija“ atliko aktyvų vaidmenį derinant tiekėjų tarpusavio veiksmus ir tokiu būdu skatino kitus ūkio subjektus dalyvauti darant pažeidimą.

(238) Atsižvelgiant į tai, kas paminėta, yra pagrįsta UAB „Žagarės inžinerija“ nutarimo (230) pastraipoje apskaičiuotą bazinį baudos dydį padidinti 10 proc.

8.3. Ūkio subjektams skiriamų baudų dydžiai

(239) Apibendrinus nutarimo 8.1 – 8.2 dalyse nurodytus paaiškinimus Konkurencijos taryba skiria tokias baudas:

- (a) UAB „Žagarės inžinerija“ – 33 400 Eur;
- (b) UAB „Rovaltra“ – 70 400 Eur.

9. Dėl procedūros nutraukimo

(240) Tyrimo metu Konkurencijos taryba nagrinėjo UAB „Bjoras“ veiksmus, dalyvaujant 2014 m. UAB „Fontas LT“ Pirkime Nr. 1 dėl biomasės smulkintuvo su manipulatoriumi įsigijimo, tačiau turimi įrodymai yra nepakankami pagrįstai teigti, kad šis ūkio subjektas dalyvavo draudžiamame susitarime dėl kainų derinimo.

(241) Be to, tyrimo metu buvo nagrinėti *First Opportunity OU, Salo-Machinery OU* ir UAB „Žagarės inžinerija“ veiksmai, susiję su bendrovių dalyvavimu 2014 m. UAB „Fontas LT“ organizuotame Pirkime Nr. 2. Turimi įrodymai yra nepakankami pagrįstai teigti, kad šie ūkio subjektai dalyvavimo draudžiamuose susitarimuose dėl kainų derinimo viešajame Pirkime Nr. 2.

(242) Dėl šių priežasčių, vadovaujantis Konkurencijos įstatymo 30 straipsnio 1 dalies 3 punktu, procedūra dėl UAB „Bjoras“ veiksmų, dalyvaujant 2014 m. UAB „Fontas LT“ organizuotame Pirkime Nr. 1, taip pat dėl *First Opportunity OU, Salo-Machinery OU* ir UAB „Žagarės inžinerija“ veiksmų, dalyvaujant 2014 m. UAB „Fontas LT“ organizuotame Pirkime Nr. 2, atitikties Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio reikalavimams nutrauktina.

Vadovaudamasi Konkurencijos įstatymo 5 straipsniu, 30 straipsnio 1 dalies 1 ir 3 punktais, 36 straipsnio 1 dalimi ir 37 straipsniu, Baudų, skiriamų už Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo pažeidimus, dydžio nustatymo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. sausio 18 d. nutarimu Nr. 64,

Konkurencijos taryba n u t a r i a :

1. Pripažinti, kad UAB „Žagarės inžinerija“ ir UAB „Rovaltra“, dalyvaudamos 2014 m. UAB „Fontas LT“ organizuotame Pirkime Nr. 1 biomasės smulkintuvo su manipulatoriumi pirkti, pažeidė Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1 punkto reikalavimus.
2. Už šio nutarimo rezoliucinės dalies 1 punkte nurodytą pažeidimą skirti pinigines baudas:
 - 2.1. UAB „Rovaltra“ – 70 400 (septyniasdešimt tūkstančių keturių šimtų) eurų;
 - 2.2. UAB „Žagarės inžinerija“ – 33 400 (trisdešimt trijų tūkstančių keturių šimtų) eurų.
3. Nutraukti procedūrą UAB „Bjoras“ veiksmų, dalyvaujant 2014 m. UAB „Fontas LT“ organizuotame Pirkime Nr. 1, atitikties Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio reikalavimams.
4. Nutraukti procedūrą dėl UAB „Žagarės inžinerija“, *First Opportunity OU* ir *Salo-Machinery OU* veiksmų, dalyvaujant 2014 m. UAB „Fontas LT“ organizuotame Pirkime Nr. 2, atitikties Konkurencijos įstatymo 5 straipsnio reikalavimams.

Nutarimas per 20 dienų nuo jo paskelbimo Konkurencijos tarybos interneto svetainėje www.kt.gov.lt dienos gali būti skundžiamas Vilniaus apygardos administraciniam teismui.

Vadovaujantis Konkurencijos įstatymo 39 straipsniu, paskirta pinigine bauda per tris mėnesius nuo nutarimo paskelbimo Konkurencijos tarybos interneto svetainėje www.kt.gov.lt

dienos turi būti sumokėta į biudžeto pajamų surenkamąją sąskaitą¹⁷⁶ (įmokos kodas 6920, lėšų gavėjas Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, juridinio asmens kodas 188659752).

Per nurodytą terminą nesumokėjus baudos, skaičiuojamos Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.210 straipsnio 2 dalyje nurodytos palūkanos.

Vadovaujantis Konkurencijos įstatymo 33 straipsnio 3 dalimi ir 39 straipsniu, skundo padavimas dėl Konkurencijos tarybos nutarimo, kuriuo už Konkurencijos įstatymo pažeidimą ūkio subjektui paskirta bauda, sustabdo baudos ir palūkanų priverstinį išieškojimą iki teismo sprendimo įsiteisėjimo dienos, tačiau nesustabdo palūkanų skaičiavimo.

Pirmininkas

Šarūnas Keserauskas

¹⁷⁶ Nr. LT78 7290 0000 0013 0151 (AB „Citadele“ bankas); Nr. LT74 4010 0510 0132 4763 (AB DNB bankas); Nr. LT05 7044 0600 0788 7175 (AB SEB bankas); Nr. LT32 7180 0000 0014 1038 (AB Šiaulių bankas); Nr. LT74 7400 0000 0872 3870 (*Danske Bank A/S* Lietuvos filialas); Nr. LT12 2140 0300 0268 0220 (*Nordea Bank AB* Lietuvos skyrius); Nr. LT24 7300 0101 1239 4300 (AB „Swedbank“); LT42 7230 0000 0012 0025 (UAB Medicinos bankas).